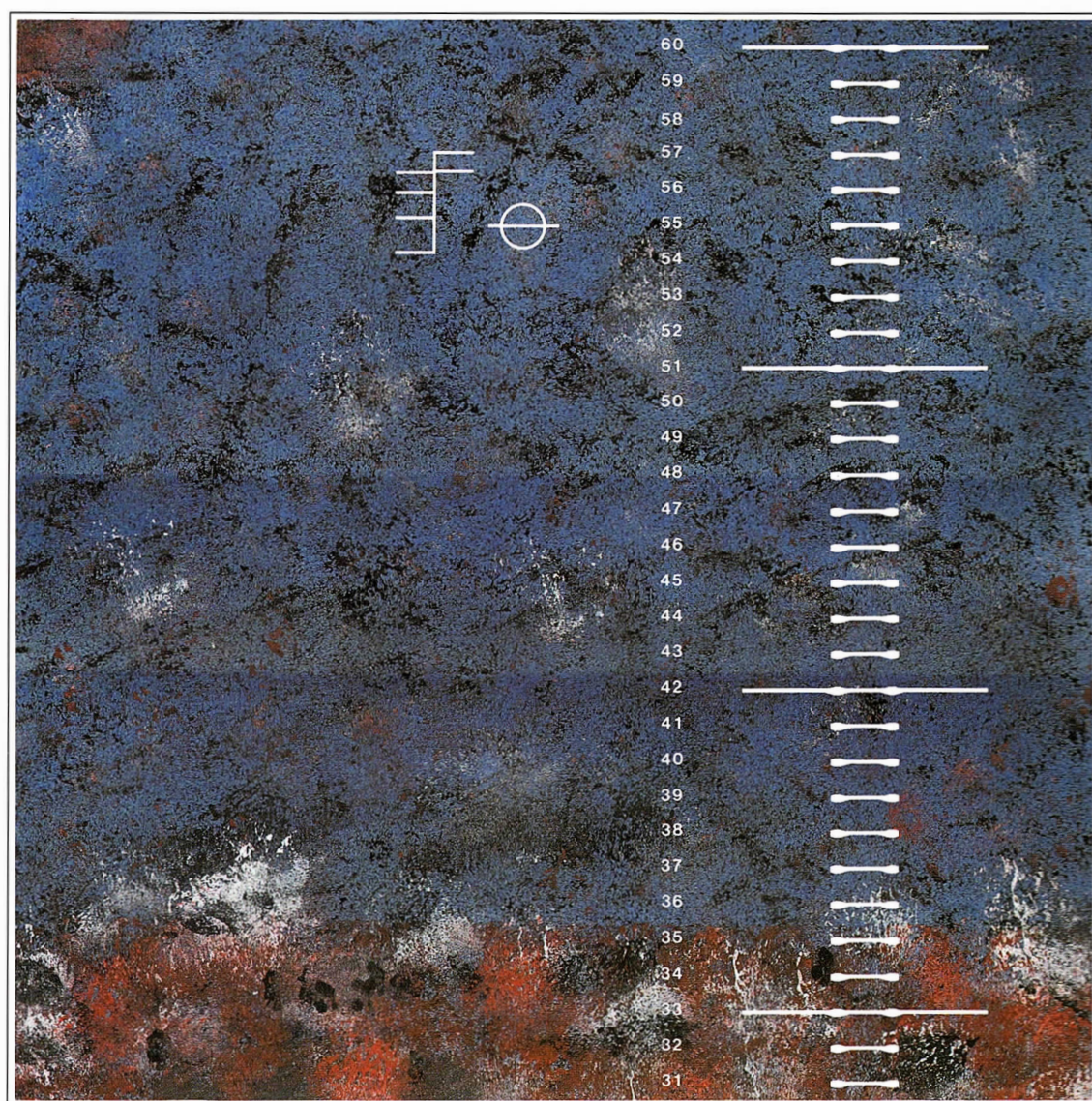
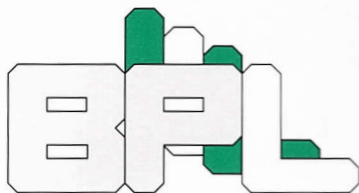

JAARVERSLAG 1997

STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN/NEDERLAND

STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN

Admiralteitskade 40, 3063 ED Rotterdam

Postbus 830, 3000 AV Rotterdam

Telefoon: (010) 4987400, Fax: (010) 4523390

ABN•AMRO rek.nr. 49.71.49.729

Postbank rek.nr. 5710582

OMSLAG: IN MAXIMAAL '30 TREDEN' NAAR EEN DEUGDELIJK PENSIOEN

JAARVERSLAG 1997

STICHTING BEROEPSPENSIOENFONDS LOODSEN/NEDERLAND

INHOUDSOPGAVE

3

SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR	4
FINANCIEEL EN ADMINISTRATIEF BEHEER	5
VOORWOORD	6
ALGEMEEN	
Inleiding	8
Premie en pensioengrondslag per 1 januari 1998	
Vestiging in het buitenland	9
Lijst van verdragslanden	
Bedrijfspensioenfonds Koopvaardij	
Ontwikkelingen op pensioengebied	
Wet verevening pensioenrechten bij scheiding	10
Algemene Nabestaandenwet	
Flexibele pensioenspaarregeling/ flexioen	11
Pré- pensioenregeling	
Reparatie WAO- hiaat aspirant- registerloodsen	
Indexering	
Actuariële principes pensioenfonds	12
Wijziging pensioenregeling per 1 januari 1998	
Keuzemogelijkheid pensioen	13
Leeftijdsgrenzen	
Medezeggenschap gewezen deelnemers	
Europese Monetaire Unie	14
Verklaring van geen bezwaar	
BESTUURSBELEID	15
HET GEVOERDE BELEGGINGSBELEID IN 1997	17
ACTUARIELE VERKLARING	24
ACCOUNTANTSVERKLARING	25
JAARREKENING 1997	
Balans per 31 december 1997	26
Rekening van baten en lasten over 1997	27
Toelichting op de balans en de rekening van baten en lasten over 1997	28
Specificatie gezamenlijke depotrekeningen	34
BIJLAGEN	
1 Enige begrippen	41
2 Uit de jaarverslagen Bedrijfspensioenfonds Koopvaardij 1991/96	44
3 Frekwentieverdeling deelnemers januari 1998	45
4 Nieuwe keuze en aanpassing Asset- mix Flexioen/ risicorendementsprofielen	46
5 Kerncijfers deelnemers periode 1988-1997	48
6 Tabel stortingen 1998 / extra ouderdoms- en bijbehorend weduwepensioen	49
7 Voorbeelden van pensioenuitkeringen in ronde bedragen uit de Loodsenregeling 1998	50
8 Grafieken en tabellen	51

SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR

4

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter:

A. G. Nauta
Kerkhoflaan 40
4371 CC KOUDEKERKE
Telefoon: (0118) 55 26 06 (Fax)

Secretaris:

Mr. Th.M. Handstede
President Wilsonweg 38
3069 AP ROTTERDAM
Telefoon: (010) 420 76 21 (Fax)

BESTUURSLEDEN

J. Aldershof
A.M. de Jonglaan 54
3221 VD HELLEVOETSLUIS
Telefoon: (0181) 31 80 00

R.M. Eichelsheim
Strausslaan 32
2992 PD BARENDRECHT
Telefoon: (0180) 69 02 54

G.Y.M. van Rooij
Stevinstraat 25
4515 GB YZENDYKE
Telefoon: (0117) 30 10 08

L. Kazemier
Wierdeweg 16
9931 TD DELFZYL
Telefoon: (0596) 63 11 63

E.M. Visser
Duitslandlaan 94
1965 BH HEEMSKERK
Telefoon: (0251) 23 38 81

*Alle bestuursleden zijn benoemd door
de Algemene Raad van de
Nederlandse Loodsencorporatie.*

FINANCIEEL EN ADMINISTRATIEF BEHEER

5

ACCOUNTANT

Coopers & Lybrand N.V., Marten Meesweg 25, 3068 AV ROTTERDAM

WISKUNDIG ADVISEUR (ACTUARIS)

Heijnis en Koelman B.V., Dalsteindreef 50-52, 1112 XC DIEMEN

ADMINISTRATEUR

Facilitair bedrijf Loodswezen B.V., Postbus 830, 3000 AV ROTTERDAM

VERMOGENSBEHEERDERS

Rotrusco B.V., ROTTERDAM
ABN•AMRO N.V., AMSTERDAM

HERVERZEKERAAR

Zwitserleven, AMSTELVEEN

VOORWOORD

6

Op de beleggingen van ons Pensioenfonds werd in 1997 een resultaat behaald van 20 %. Daarmee is 1997, na de ook al goede jaren 1996 en 1995 met respectievelijk 14,1% en 14,4%, een uitstekend beleggingsjaar zowel in absolute zin als relatief gezien vergeleken met andere Nederlandse Pensioenfonds, die gemiddeld 15,8 % (WM-Universum) behaalden.

Het resultaat op aandelenbeleggingen bedroeg 46,1% en leverde daarmee de belangrijkste bijdrage aan het hoge totaalrendement. Het zal voor u duidelijk zijn dat de schaduwzijde van deze snel stijgende beurskoersen een daling is. Dit noodzaakt ons dan ook een groot gedeelte van deze koerswinst voor toekomstige risico's te bestemmen. In dit verslagjaar zijn de Reserve Koersverschillen vervangen door een Voorziening Toekomstige Risico's. De grootte van deze voorziening wordt bepaald door de wenselijke marges voor het kunnen opvangen van extreme koersdalingen enerzijds, en voor dekking van toekomstige administratiekosten c.q. pensioenkosten als gevolg van een verdergaande verbetering van levenskansen anderzijds. Deze marges blijken uit de jaarlijks door de actuaris van ons fonds in het kader van de Actuariële Principes Pensioenfonds uit te voeren toereikendheidstoets.

Het BPL heeft samen met het SPL ook een klein deel van het vermogen belegd in het Mean Reversion & Trending Fonds. Dit fonds is slechts beschikbaar voor institutionele beleggers waarbij systematisch en gedisciplineerd in aandelen belegd wordt op basis van twee terugkerende patronen, namelijk de lange termijn van mean reversion en de korte termijn van trending. Het in het afgelopen jaar behaalde rendement in dit fonds bedroeg ruim 26%.

PENSIOENREGELING

Tijdens het NLC-congres op 9 december 1997 zijn diverse wijzigingen in ons pensioenreglement goedgekeurd door de deelnemers. Deze wijzigingen gelden per 1 januari 1998. Inmiddels is ook voor deze wijzigingen een verklaring van geen bezwaar aangevraagd bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- de (verplichte) maandpremie kan extra worden verhoogd teneinde de pensioengrondslag te kunnen handhaven op het laatstgeldende niveau;
- de mogelijkheid is gecreëerd om de flexibele pensioenspaarregeling op individuele basis verder uit te breiden na implementatie van de 'aanbevelingen Witteveen'.
- een structurele oplossing van het zogenaamde ANW-gat door toekenning van een extra tijdelijk (inkomensonafhankelijk) nabestaandenpensioen ad f 23.000,- per jaar, ongeacht het bestaan van een recht op de wettelijke ANW-uitkering;
- gelijke behandeling van gehuwden en wettelijk geregistreerde ongehuwde partners;
- herinvoering van de mogelijkheid om ontbrekende deelnemersjaren in te kopen.

Op 10 juni 1997 heeft de Europese Commissie een Groen Boek gepubliceerd met de titel 'Aanvullende Pensioenen in de interne markt', zowel de Europese regelgeving als de Nederlandse Wetgeving over flexibilisering en individualisering van pensioenregelingen worden nauwlettend door uw bestuur gevolgd.

VISIE

Begin mei 1998 is het definitieve besluit gevallen dat Nederland zal toetreden tot de EMU. Vanaf 1 januari 1999 zijn de munteenheden van de deelnemende lidstaten onlosmakelijk en onomkeerbaar met elkaar verbonden. Formeel verdwijnen de nationale munteenheden en worden zij vervangen door de euro. Feitelijk blijven de nationale munteenheden gedurende de overgangsperiode tot en met het jaar 2001, als een vaste verhouding ten opzichte van de euro, wettig betaalmiddel.

De pensioenfondsen zijn uiteraard gebaat bij een harde euro en wij hebben dat ook kenbaar gemaakt tijdens de hoorzitting over de euro van de Vaste Commissie voor Financiën uit de Tweede Kamer.

Wat de beleggingsverwachtingen voor de toekomst betreft, verwijs ik u graag naar hetgeen de beide vermogensbeheerders daarover vermelden.

Wij bedanken het SPL- bestuur voor de goede samenwerking en al diegenen die hebben bijgedragen aan het uitermate goede functioneren van onze stichting en ook hen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van dit jaarverslag, en u voor het in ons gestelde vertrouwen.

Koudekerke, 27 juni 1998

Namens het bestuur,

A. G. Nauta
Voorzitter

ALGEMEEN

8

INLEIDING

Inzake een besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is iedere registerloods verplicht deel te nemen aan de beroepspensioenregeling registerloodsen. Dit resulteert o.a. in de fiscale aftrekbaarheid van de betaalde pensioenpremies naast de normale privé-aftrekbaarheid van premies voor lijfrente en koopsompolis.

Het risico van ongeschiktheid tot het uitoefenen van het beroep van registerloods is onder de gestelde voorwaarden afgedekt in de pensioenregeling.

De Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen is opgericht op 27 mei 1988 en is sedert 1 september 1988 verantwoordelijk voor de uitkeringen inzake de pensioenen.

Het aanvangsbestand bestond oorspronkelijk uit 760 deelnemers. Op 1 januari 1998 is het deelnemersbestand 863 personen groot, bestaande uit 582 registerloodsen, 273 FLP-gerechtigden en 7 arbeidsongeschikten. Een loods is met ouderdomspensioen. Verder zijn er nog 16 pensioentrekkenden uit hoofde van weduwe-/wezenpensioen, ANW aanvulling dan wel flexioen. Tevens waren m.i.v. 1 februari 1998 vijftien aspirant-registerloodsen via ons fonds verzekerd.

De pensioenrechten zijn gebaseerd op het aantal te behalen deelnemingsjaren en de op 1 januari 1997 vastgestelde pensioengrondslag (f 136.598).

Het maximaal te behalen ouderdomspensioen is 45% ($30 \times 1\frac{1}{2}$) van de pensioengrondslag. Dit is exclusief de uitkeringen inzake volksverzekeringen AOW en AWW/ANW.

De doorsneepremie over 1997 bedroeg f 2.175 per maand, bestaande uit f 1.740 voor de algemene basis en f 435 voor het flexioendeel.

De uitkeringen van het Functioneel Leeftijdspensioen (FLP) volgen de index van de regelingslonen (zie bijlage 7).

De uitkeringen van reeds ingegane invaliditeits-, weduwe-/wezenpensioenen-, ouderdoms- en flexioenpensioenen zijn m.i.v. 1 januari 1998 verhoogd met 4,1%, bestaande uit 2,1% op basis van de index plus een welvaartsverhoging van 2%. Ook de premievrije pensioenaanspraken zijn op dezelfde wijze verhoogd.

Het risico van het eerste jaar van beroepsongeschiktheid komt ten laste van de regionale maatschappen en is derhalve een onderdeel van het winstdelingsreglement in de desbetreffende maatschap. Na dat jaar treedt de arbeidsongeschiktheidsregeling van het fonds in werking. De Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW) c.q. Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening zelfstandigen (WAZ) maakt daar onderdeel van uit.

De bestuursleden houden hun inzicht en kennis van pensioenzaken "up to date" door bijscholing, door voorlichting aan de hand van actuariële toekomstmodellen en door nadere oriëntatie over beleggingen ten behoeve van aanpassing van de "asset-mix".

PREMIE EN PENSIOENGRONDSLAG PER 1 JANUARI 1998

De pensioenpremie is (reglement artikel 4, lid 3) aan de hand van de ontwikkeling van de kosten van levensonderhoud verhoogd tot f 2.221 per maand (f 1.776 + f 445 flexioenpremie).

De pensioengrondslag is verhoogd tot f 142.256.

De premies worden maandelijks door de beheerende vennoot van de maatschappen aan het fonds afgedragen.

De pensioengrondslag voor aspirant-loodsen is f 62.208 (f 4.800 per maand) terwijl de voor hen afgedragen pensioenpremie f 510 per maand bedraagt.

VESTIGING IN HET BUITENLAND

Degenen die zich na hun FLP datum metterwoon in het buitenland vestigen zullen mogelijk, indien er een belastingverdrag met het betreffende land is, geen inkomensheffing (in plaats van vroegere loon c.q. inkomstenbelasting en volksverzekeringspremies) meer behoeven te betalen in Nederland.

Het raadplegen van een belastingdeskundige is in dit geval raadzaam.

Men valt dan in het belastingregime van het desbetreffende land.

BEDRIJFSPENSIOENFONDS KOOPVAARDIJ

Het pensioenpakket dat door het BPFK sinds 1 januari 1995 wordt aangeboden bestaat uit:

- overbruggingsuitkering (vanaf 57,5 tot 60 jaar)
- overbruggingsuitkering (vanaf 60 tot 65 jaar)
- ouderdomspensioen (vanaf 65 jaar)
- nabestaandenpensioen, waaronder (bijzonder) weduwe-, weduwnaars-, wezen- en partnerpensioen
- invaliditeitspensioen

Omdat veel van onze deelnemers nog "slapende" rechten hebben bij bovengenoemd fonds zijn ter informatie in de bijlagen enige gegevens uit de laatste jaarverslagen van bedoeld fonds overgenomen (zie bijlage 2).

Lijst van verdragslanden (Verdragen o.m. ter voorkoming van dubbele belasting naar het inkomen).

EU-lidstaten en EER-landen*	Overige verdragslanden
België	Australië
Denemarken	Bosnië-Herzegovina
Duitsland	Canada
Finland	Israël
Frankrijk	Kaap-verdië
Griekenland	Kroatië
Groot-Brittannië	Macedonië
Ierland	Marokko
IJsland	Nieuw Zeeland
Italië	Servië/Montenegro
Liechtenstein	Slovenië
Luxemburg	Tunesië
Nederland	Turkije
Noorwegen	Verenigde Staten van Amerika
Oostenrijk	Zwitserland
Portugal	
Spanje	
Zweden	

* EER betekent: Europese Economische ruimte. Dat is de aanduiding voor een vergaand economisch samenwerkingsverband tussen de EU en de landen behorende tot de Europese Vrijhandelsassociatie, de EVA-landen. Deze landen worden voor wat betreft de sociale zekerheid gelijk behandeld met EU-lidstaten.

Voorts heeft Nederland een regeling met de Nederlandse Antillen en Aruba.

Ontwikkelingen op pensioengebied

**WET VEREVENING PENSIOENRECHTEN
BIJ SCHEIDING**

Op 1 mei 1995 is de 'Wet verevening pensioenrechten bij scheiding' van kracht geworden. In het kort weergegeven ziet de nieuwe regeling er als volgt uit:

- Scheiding ná 1 mei 1995.

De ex- echtgeno(o)t(e) heeft nu recht op uitbetaling van een deel van het ouderdomspensioen van de deelnemer. Dit gedeelte is de helft van de tijdens de huwelijkse periode opgebouwde pensioenaanspraken van de deelnemer. De ex- echtgeno(o)t(e) krijgt nu een rechtstreekse voordeeling op dit gedeelte jegens het Fonds. Zij (hij) moet wel, binnen twee jaar na scheiding, een speciaal formulier inleveren bij het Fonds. Dit formulier, genaamd 'Mededeling van scheiding in verband met verdeling van ouderdomspensioen', is bij het postkantoor (en ook bij ons fonds) verkrijgbaar.

- Scheiding vóór 27 november 1981.

Ingeval van scheiding vóór 27 november 1981 heeft de ex- echtgeno(o)t(e) ook een rechtstreekse aanspraak op ouderdomspensioen van de door de deelnemer opgebouwde pensioenaanspraak. Dit gedeelte is gelijk aan 25% van het ouderdomspensioen dat de deelnemer tijdens de huwelijkse periode heeft opgebouwd. Er moet dan wel aan bepaalde extra voorwaarden zijn voldaan.

- Voor scheiding tussen 27 november 1981 en 1 mei 1995 blijft het Boon/ van Loon- arrest van toepassing, waarin onder bepaalde voorwaarden aanspraak kan worden gemaakt op pensioenverrekening.

De wet geldt ook indien vóór 1 mei 1995 huwelijkse voorwaarden zijn gemaakt. Wil men de wettelijke pensioenverevening uitsluiten, dan dient dat na 1 mei 1995 (opnieuw) expliciet geregeld te worden.

De pensioenuitvoerder krijgt zo rechtstreeks te maken met meerdere personen die gezamenlijk in aanmerking komen voor uitbetaling van het ouderdomspensioen.

**ALGEMENE NABESTAANDENWET
(ANW)**

De huidige, tot 1 juli 1996 geldende AWW geeft weduwen/ weduwnaars recht op een volledig nabestaandenpensioen wanneer ze 40 jaar of ouder zijn, wanneer ze arbeidsongeschikt zijn of wanneer ze een ongehuwd kind te verzorgen hebben.

Mensen onder de 40 jaar, die niet aan deze criteria voldoen, krijgen slechts tijdelijk een tegemoetkoming.

De AWW geldt slechts voor echtparen. Een weduwe of weduwnaar die niet hertrouwt houdt tot het 65ste jaar de AWW. Het inkomen van de nabestaanden speelt geen rol. Rijk of arm, met of zonder werk, iedereen hetzelfde.

Onder de nieuwe ANW hebben alleen mensen die vóór 1950 geboren zijn recht op een nabestaandenuitkering. Hetzelfde geldt voor arbeidsongeschikten en mensen die een kind jonger dan 18 jaar te verzorgen hebben. Het blijft echter nog maar de vraag of ze die nabestaandenuitkering wel krijgen. Er komt namelijk een inkomenstoets.

Heeft deze nabestaande inkomen uit dienstbetrekking, bedrijf of beroep dan wordt dit in mindering gebracht op de ANW- uitkering. Wel geldt hierbij een vrijlating ter grootte van 50% van het bruto minimum loon vermeerderd met 1/3 deel van het meerdere inkomen boven dit minimum

loon. Inkomen in verband met arbeid wordt voor 'nieuwe gevallen' geheel in mindering gebracht op de ANW. Dit is het geval met: de AAW / WAO, de WW en de VUT.

Vermogen en inkomsten uit vermogen worden ongemoeid gelaten, evenals nabestaandenpensioen.

Voorts wordt het zo dat weduwen en weduwnaars die opnieuw met iemand gaan samenwonen, het recht op uitkering verliezen.

Op te merken valt dat er voor bestaande AAW-gerechtigden tot 1998 een overgangsregeling geldt.

FLEXIBELE PENSIOENSPAARREGELING / FLEXIOEN

De pensioenregeling is met ingang van 1 juli 1993 in deze aangepast. De premie werd verhoogd ten behoeve van het onderdeel dat een flexibele pensioenspaarregeling behelst, ter aanvulling van het reglementaire basispensioen.

De individueel gekozen **asset-mix** kon **jaarlijks (vóór 1 oktober)** worden gewijzigd. De wijziging ging dan in op 1 januari daaraanvolgend (zie nu tevens de uitgebreidere en aanvullende informatie in bijlage 4 inzake de asset-mixen en bijbehorende risicorendementsprofielen).

RG Holland Tactimix 50% (HTM50) is toegevoegd.

Door deze "flexioen" aanpak is nu de mogelijkheid ontstaan om :

- een tekort aan deelnemersjaren te compenseren;
- het ouderdompensioen te verhogen;
- het functioneel leeftijdspensioen te verhogen;
- tijdelijk een hoger pensioen te nemen i.v.m. privé-omstandigheden;
- het weduwepensioen aan te passen.

PRÉ - PENSIOENREGELING

Het functioneel leeftijdspensioen wordt gefinancierd op basis van het omslagstelsel. Dit is een vergelijkbaar systeem als het problemengevende AOW-systeem. Onder de naam pré-pensioenregeling was een begin gemaakt, door middel van een kapitaalstorting van f 12.246.594 een deel van de FLP-verplichting van het Loodswezen (gebaseerd op de Loodsenwet) onder het kapitaaldekkingstelsel van ons fonds te brengen. In 1997 is nogmaals een bedrag ontvangen (f 35 miljoen). Op 31 december 1997 staat voor het pré-pensioen totaal een bedrag van f 50 miljoen op de balans. Over de wijze waarop een en ander geïmplementeerd zal worden in de pensioenregeling zal nog verder overleg plaatsvinden.

REPARATIE WAO - HIAAT ASPIRANT REGISTERLOODSEN

Ten behoeve van de aspirant registerloodsen wordt in een brochure uiteengezet hoe de 'reparatie' van het ontstane WAO hiaat, als gevolg van een wetswijziging, door ons pensioenfonds is geschied. Uiteraard gebeurde dit door middel van een wijziging in hun pensioenreglement.

INDEXERING

Voor de indexering van pensioenen en/ of bij de vaststelling van de premies speelde de prijsindex veelal een grote rol en met name de 'geschoonde' prijsindex.

Dit prijsindexcijfer wordt sinds maart 1994 niet meer door het CBS berekend.

Na een notitie van de actuaris over deze materie

is voor ons beleid dit indexcijfer vervangen door de consumentenprijsindex voor werknemersgezin-
nen met een hoger inkomen.

Omdat volgens het CBS de **afgeleide index** in de geest is van het SER- advies van 1972, hebben wij deze genomen.

Dat betekent namelijk exclusief het effect van veranderingen in de tarieven van de kostprijsverhogende (zgn. indirecte) belastingen en de consumptiegebonden belastingen.

In 1997 is het CBS begonnen met de publicatie van de CPI (1995=100) als vervanging van de CPI(1990=100).

Gebleken is dat bij de zogenaamde afgeleide index, dat wil zeggen de index gecorrigeerd voor belastingen, de effecten van enkele belastingwijzigingen onvoldoende zijn verdisconteerd in de nieuwe reeks 1995=100.

In mei 1998 zijn de juiste cijfers gepubliceerd.

ACTUARIELE PRINCIPES PENSIOEN- FONDSEN

De Verzekeringskamer heeft de actuariële principes, die de actuaris ingaande het boekjaar 1997 moet betrekken bij zijn beoordeling van de financiële opzet en positie van een fonds, in een nota vastgelegd.

Op grond van deze principes dient de actuaris van ons fonds jaarlijks een zogenaamde 'toereikendheidstoets' uit te voeren en de conclusies daarvan vast te leggen in zijn actuariële verklaring (zie ook de actuariële verklaring op pagina 24).

Algemeen dient beoordeling plaats te vinden vanuit twee met elkaar verbonden invalshoeken:

- toetsing van de financiële opzet van de pensioenregeling en de toekomstige financiering daarvan, uitgaande van de continuïteit van de regeling;

- toetsing van de toereikendheid van de middelen van het fonds ter dekking van de over het verleden reglementair verkregen aanspraken.

De Verzekeringskamer acht het wenselijk dat voor iedere individuele pensioenverplichting een voorziening wordt gevormd op basis van methoden en grondslagen die voldoende veilig zijn vastgesteld.

WIJZIGING PENSIOENREGELING PER 1 JANUARI 1998

Tijdens het congres van de NLC op 9 december 1997 zijn diverse wijzigingen in ons pensioenreglement goedgekeurd door de deelnemers. Deze wijzigingen gelden per 1 januari 1998. Inmiddels is ook voor deze wijzigingen een verklaring van geen bezwaar aangevraagd bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- de (verplichte) maandpremie kan extra worden verhoogd teneinde de pensioengrondslag te kunnen handhaven op het laatstgeldende niveau;
- de mogelijkheid is gecreëerd om de flexibele pensioenspaarregeling op individuele basis verder uit te breiden. Voor een verdere uitwerking dienen in eerste instantie de ontwikkelingen te worden afgewacht met betrekking tot de zogenaamde 'Aanbevelingen van de commissie Witteveen'. Overigens is op 27 april jl. een op deze aanbevelingen afgestemd wetsvoorstel ter goedkeuring aan de Tweede Kamer gezonden;
- een structurele oplossing van het zogenaamde ANW- gat door toekenning van een extra tijdelijk (inkomensonafhankelijk) nabestaandenpensioen ad f 23.000,- per jaar, dat ingaat bij overlijden van een loods voor de pensioendatum, en dat vervolgens aan de overblijvende partner wordt uitgedeeld tot uiterlijk haar 65-jarige leeftijd, ongeacht

het bestaan van een recht op de wettelijke ANW-uitkering;

- gelijke behandeling van gehuwden en wettelijk geregistreerde ongehuwde partners;
- herinvoering van de mogelijkheid om ontbrekende deelnemersjaren in te kopen (zie ook bijlage 7).

KEUZEMOGELIJKHEID PENSIOEN

In de Pensioen- en spaarfondsenwet is geregeld dat werknemers met ingang van 1 januari 2000 kunnen kiezen tussen een nabestaandenpensioen of een hoger of eerder ingaand ouderdompensioen. Staatssecretaris de Grave heeft voorstellen, voor de voorwaarden waaronder die keuze kan worden gemaakt, aan de Tweede Kamer aangeboden.

Het voorstel biedt de mogelijkheid een collectief verplichte nabestaandenpensioenregeling op risicobasis af te spreken die niet ingeruild kan worden voor een hoger of eerder ingaand ouderdompensioen. Aan het keuzerecht zal geen terugwerkende kracht worden verleend. Het gaat dus om het partnerpensioen dat is opgebouwd na 1 januari 2000. Een werknemer die kiest voor een hoger ouderdompensioen, moet aantonen dat zijn of haar partner daar toestemming voor geeft. Het wezenpensioen zal geen deel uitmaken van de keuzemogelijkheden. Ons fonds zal te zijner tijd het reglement dienovereenkomstig aanpassen.

LEEFTIJDSGRENZEN

Het kabinet wil maatregelen nemen om leeftijds grenzen in wet- en regelgeving te schrappen of te vervangen door andere criteria. Het criterium leeftijd kan de rechtszekerheid en rechtsgelijkheid dienen, maar mag niet als iets vanzelfsprekends wor-

den opgevat. Steeds is een goede motivering nodig. Het nadere kabinets- standpunt is een vervolg op het kabinetsrapport 'leeftijdsgrenzen in wet- en regelgeving' uit 1996 en een reactie op de commentaren van Kamer en organisaties.

MEDEZEGGENSCHAP VAN GEWEZEN DEELNEMERS IN PENSIOENFONDSEN

Uit een brief van 20 augustus 1996 die de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Minister van Binnenlandse Zaken aan de Tweede Kamer hebben gestuurd, naar aanleiding

van de uitkomsten van een evaluatie-onderzoek naar het functioneren van de wettelijke regeling 'medezeggenschap bij pensioenfondsen', blijkt het navolgende:

'De inspraak van gewezen deelnemers in pensioenfondsen moet worden bevorderd. Zij zouden de keuze moeten hebben uit de huidige deelnemersraad en bijvoorbeeld een bestuurszetel met adviserende bevoegdheden. Pensioenfondsen zouden hierbij een meer activerende rol kunnen spelen.'

De staatsecretaris overweegt daarom de wettelijke regeling te wijzigen. Hij wenst met de Tweede Kamer van gedachten te wisselen over het invoeren van een wettelijke verplichting tot een of meer bestuurszetels voor gewezen deelnemers in pensioenfondsbesturen. Artikel 6 lid 4 PSW bepaalt reeds dat het bestuur van een pensioenfonds bij het vervullen van zijn taak ervoor zorg draagt dat alle belanghebbenden zich door het bestuur op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen. Dit zal ook binnen ons bestuur geschieden.

Het toezicht van de verzekeringskamer, die een wettelijke geheimhoudingsplicht heeft, draagt zowel het karakter van financieel toezicht als van rechtmatigheidstoezicht: kunnen pensioenfondsen aan hun financiële verplichtingen voldoen en voldoen de pensioenregelingen inhoudelijk aan de wet (bijvoorbeeld gelijke behandeling van mannen en vrouwen, toekenning van toeslagen aan 'slapers').

EUROPESE MONETAIRE UNIE

Nederland treedt op 1 januari 1999 toe tot de Europese Monetaire Unie (EMU). Het moge duidelijk zijn dat de pensioenaanspraken en uitkeringen, op hetzelfde moment als de salarissen, omgezet worden van guldens in euro's. De administratieve verwerking hiervan moet tijdig worden voorbereid en het Loods-

wezen zal tijdig met het fonds in euro's afrekenen.

Dit geldt natuurlijk ook voor de omzetting van de beleggingsportefeuille en de verslaglegging in 1999.

De Vereniging van Bedrijfspensioenfondsen (VB) en de Stichting voor ondernemingspensioenfondsen (Opf) hebben in dit kader een breed opgezette projectgroep euro opgericht.

De projectgroep heeft inmiddels een eerste inventarisatie gemaakt van de te verwachten knelpunten.

Naar aanleiding hiervan is een viertal werkgroepen opgericht (Pensioenen, Uitkeringen, Processen en Voorlichting).

Voor het vinden van oplossingen is men echter mede afhankelijk van overheidsmaatregelen.

De projectgroep heeft er inmiddels bij de overheid op aangedrongen vooral tijdig met deze maatregelen naar buiten te komen.

Voor pensioenfondsen betekent een en ander dat zij in de beleggings sfeer bij aankopen van nieuwe staatsobligaties al vanaf 1999 te maken krijgen met de euro. Een en ander heeft ook invloed op de asset-mix die wij door de investment-managers laten hanteren.

VERKLARING VAN GEEN BEZWAAR

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft op 23 januari 1997 de verklaring van geen bezwaar ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wet betreffende verplichte deelneming beroeps-pensioenregeling verleend ten aanzien van de per 1 juli 1993 doorgevoerde wijzigingen in ons pensioenreglement.

Het bestuur komt met een frequentie van ten minste eenmaal per kwartaal bijeen om de lopende zaken en het gevoerde beleggingsbeleid aan de hand van maandoverzichten en kwartaalrapportages te bespreken.

Het dagelijks bestuur komt twee maal per maand bijeen voor overleg met de actuaris, de vermogensbeheerders dan wel de administrateurs.

Het beleid is erop gericht met een bij het karakter van het fonds passend risico een optimaal resultaat te behalen, mede in aanmerking genomen de geïndexeerde verplichtingen van het fonds ten opzichte van de deelnemers. Hierbij is het tevens onze intentie de welvaartsontwikkeling zoveel mogelijk te volgen.

Alle aangekochte waardepapieren werden tot 1 juli 1996 in beheer gehouden door de Rabobank. Vanaf deze datum is het beheer van een deel van de portefeuille overgedragen aan de ABN•AMRO bank.

Het vermogen van het fonds wordt beheerd in twee portefeuilles waarvan één portefeuille samen met de Stichting Pensioenfonds Loodswezen/ SPL (van het Facilitair bedrijf Loodswezen BV), de Stichting Algemeen Beroepsfonds Registerloodsen (Staber) en de Stichting Opleiding en Deskundigheidsbevordering Registerloodsen (Stodel) beheerd door Rotrusco B.V. te Rotterdam en één portefeuille samen met de Stichting SPL, beheerd door ABN•AMRO.

Het resultaat van deze vermogens wordt gescheiden geadministreerd.

Aan beide vermogensbeheerders is dezelfde beheersopdracht gegeven.

Voor de risicodekking is vanaf 1 januari 1994 voor een 5-jaars periode overgegaan tot een 'stop-loss' risicodekking, waarbij de schade eerst zal worden geclaimd indien deze de ruim genomen totale 5-jarenpremie zal overschrijden.

In 1995 is een Asset & Liability Management (ALM)-studie gedaan om het beleid te formuleren dat ten grondslag dient te liggen aan de beleggingsakties in bijvoorbeeld de komende tien jaar.

Bij deze studie werd uitgegaan van de pensioenregeling, het deelnemersbestand, de toekomstige ontwikkelingen van het aktievenbestand, de financieringsafspraken, het indexatiebeleid, mogelijke beleggingsrendementen en inflatiecijfers.

Deze meest aannemelijke toekomstprojecties resulteerden in een optimale strategische beleggingsmix met een tactische beleidsruimte, die ook de basis vormde voor de beleggingsopdracht aan de tweede vermogensbeheerder.

Als uitvloeisel van de door de Verzekeringskamer gepubliceerde Actuariële principes pensioen-

fondsen heeft het bestuur besloten de tot nu toe aangehouden 'Reserve koersverschillen' te vervangen door een 'Voorziening toekomstige risico' s'. De grootte van deze voorziening wordt bepaald door de wenselijke marges voor onder meer het kunnen opvangen van extreme koersdalingen enerzijds, en voor dekking van toekomstige administratiekosten c.q. pensioenkosten als gevolg van een verdergaande verbetering van de levenskansen anderzijds. Deze marges blijken uit de jaarlijks door de actuaris van ons fonds, in het kader van eerdergenoemde Principes, uit te voeren toereikendheidstoets.

Centrale begrippen in de derde Europese richtlijn zijn **prospectief** en **prudent**.

Prospectief omdat alle toekomstige baten en lasten vooraf moeten worden geprognosticeerd en prudent omdat de prognoses gebaseerd moeten zijn op de nu al te verwachten werkelijkheid, met inbegrip van een zekere veiligheidsmarge.

HET GEVOERDE BELEGGINGSBELEID IN 1997

VERSLAG VAN ROBECO INSTITUTIONAL ASSET MANAGEMENT

BELEGGINGEN

De Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen (BPL) en de Stichting Pensioenfonds Loodswezen hebben het beheer van hun wederzijds pensioenvermogens overgedragen aan Robeco Institutional Asset Management in Rotterdam (RIAM). RIAM beheert binnen de Robeco Groep vermogens voor institutionele beleggers in Nederland en daarbuiten. Sinds 1 juli 1996 wordt ook een deel van het vermogen beheerd door ABN•AMRO Asset Management.

Voor het BPL en SPL wordt belegd in Nederlandse vastrentende waarden, internationale aandelen en aandelen van beursgenoteerde onroerend goed fondsen.

ONTWIKKELINGEN IN 1997

Het jaar 1997 zal de economische geschiedenis ingaan als het jaar van de Aziatische crisis. Wat in de zomer begon als een financiële crisis in Thailand, breidde zich in het najaar uit tot een ernstige economische crisis in het hele Oost-Aziatische gebied, waarbij ook grote economieën als die van Japan en Zuid-Korea ernstig werden geraakt. Van een aantal getroffen landen halveerden de valuta's in waarde. Op sommige beurzen daalden de koersen met meer dan 50 %.

In het afgelopen jaar handhaafde de Amerikaanse economie zich als veruit de sterkste in de wereld. Het tempo van economische groei bewoog tussen 3 en 4 %, terwijl de werkloosheid daalde tot niveaus welke sinds 1973 niet meer gezien waren. Het meest opmerkelijke daarbij was dat de inflatie ook daalde, van 3 % aan het begin van het jaar tot onder de 2 %

aan het einde van 1997. Het is zelden voorgekomen dat prijsstijgingen zo laat in de conjunctuurencyclus zo beperkt waren.

Ook elders in de wereld bleef de inflatiedruk beperkt. De afwaarderingen van de Aziatische munten in de tweede helft van 1997 hebben als positief effect dat de inflatievooruitzichten ook voor 1998 onverminderd gunstig zijn.

Van de motorfunctie van de Amerikaanse economie konden de andere economische blokken maar beperkt profiteren. De Japanse economie leed onder de negatieve effecten van de belastingverhoging op consumptiegoederen. Later in het jaar verslechterde het economisch klimaat verder nadat de precaire financiële positie van grote delen van het Japanse bedrijfsleven tot een aantal spectaculaire faillissementen had geleid en de valutacrisis in Zuidoost-Azië ook Japanse ondernemingen was gaan raken.

In Europa trok de economische groei wat aan. In de grote economieën van Continentaal Europa bleven de binnenlandse bestedingen echter duidelijk achter bij de groei van de uitvoer. In Frankrijk en Duitsland liep de al zeer hoge werkloosheid nog verder op. Beter verging het de kleine Europese economieën en het Verenigd Koninkrijk. In dat laatste land waren het juist de binnenlandse bestedingen die de groei droegen. De exportsector had te lijden onder de kracht van het Britse pond.

Al met al was er geen sprake van een wereldwijd economisch herstel, zoals wij eerder in het jaar nog hadden verwacht. Integendeel, de Aziatische crisis heeft geleid tot een neerwaartse bijstelling van de groeiverwachtingen voor 1998. In Japan stagneert de economie, terwijl het groeitempo van de Amerikaanse economie in de loop van 1998 zal gaan afnemen. Voor de landen van Zuidoost-Azië geldt dat de valutadepreciaties tot een sterke verbetering van hun concurrentiepositie hebben geleid. De binnenlandse bestedingen zullen echter in eerste instantie onder druk komen en voor de sanering van de fi-

nanciële sector zal tijd nodig zijn. Een snel herstel is daarom niet te verwachten, zeker niet als de Amerikaanse, de Britse en Japanse economieën minder zullen groeien.

Voor de economieën van Continentaal Europa is de vraag of zij voldoende eigen kracht hebben om de invloed van de Aziatische crisis te kunnen weerstaan. Daartoe zal nodig zijn dat het tot dusver door de uitvoer gedragen herstel door de binnenlandse bestedingen wordt overgenomen. Wij zijn daar niet zeker van. In landen als Frankrijk en Duitsland zal ook in 1998 de werkloosheid op een hoog niveau blijven.

Afhankelijk van de regio en de beleggingscategorie waarin belegd werd, konden in 1997 zeer goede, maar ook zeer slechte resultaten worden behaald. Goed tot zeer goed presteerden de aandelenmarkten in Amerika en Europa, slecht tot zeer slecht die in Azië.

De lange rente daalde, met name in de laatste maanden van het jaar, waardoor ook internationale obligatiebeleggers bovengemiddelde resultaten konden behalen. De korte rente bleef in de meeste landen laag.

De Aziatische crisis maakte 1997 tot een jaar van twee gezichten. Tot augustus was sprake van een aanhoudende hausse- markt in Amerika en Europa, terwijl ook met beleggingen in het Pacific- gebied mooie resultaten behaald konden worden, dankzij ondermeer appreciërende valuta's en een sterk stijgende beurs in Hongkong.

De hausse in de periode tot augustus was zonder meer spectaculair. Beursindices stegen tot niveaus welke zelfs de meest optimistische voorspellers niet voor mogelijk hadden gehouden. Vooral het koopgedrag van particuliere beleggers voerde de koersen hoger en hoger. Toen de Amsterdamse AEX-

index op 7 augustus de 1000 punten barrière doorbrak, betekende dit op dat moment een stijging gedurende het jaar van maar liefst 56%. De Amerikaanse Dow Jones index stond op dat moment ruim boven de 8000, ook al een niveau dat begin 1997 niet was voorzien.

In augustus echter begonnen markten wereldwijd te corrigeren. De om zich heen grijpende crisis in

Azië zorgde voor scherpe koersdalingen - eerst en vooral in de regio zelf, maar later ook elders in de wereld. Na een mini- crash eind oktober trad in de laatste maanden van het jaar enig herstel op. Ondanks deze turbulentie in de tweede helft van het jaar kon 1997 op de westerse aandelenmarkten toch met zeer goede resultaten worden afgesloten. Beleggers in de Aziatische markten daarentegen werden met sterk negatieve resultaten geconfronteerd.

De positieve keerzijde van de valutacrisis in Azië en de daardoor verbeterde inflatievooruitzichten was dat de lange rentes in de laatste maanden van 1997 nog konden dalen. Zo ging de rente op 30-jarige staatsleningen in de VS in december door de belangrijke grens van 6%. Ook elders werden meerjarige barrières doorbroken. Voor vastrentende beleggers werd 1997 aldus een goed tot zeer goed jaar.

**BELEGGINGSRESULTATEN EN GEVOERDE
DE BELEGGINGSBELEID 1997**

Op de beleggingen van BPL en SPL werd in 1997 een resultaat behaald van 19,5%. Daarmee was 1997 na de ook al goede jaren 1996 en 1995 een wel heel goed beleggingsjaar. De belangrijkste bijdrage aan dit hoge beleggingsresultaat werd geleverd door de aandelenportefeuille van BPL en SPL.

De aandelenbeleggingen stegen over het afgelo-

HET GEVOERDE BELEGGINGSBELEID IN 1997

pen jaar met 46,1% in waarde. Echter, ook met de obligatiebeleggingen en onroerend goed werden in 1997 fraaie resultaten gehaald. Op obligaties bedroeg het beleggingsresultaat in 1997 6,4%. De (indirecte) beleggingen van BPL en SPL in onroerend goed fondsen stegen in het afgelopen jaar met 22,1%.

In de volgende tabel treft u de verdeling van de beleggingen, gewaardeerd tegen marktwaarde zoals die per eind 1997 bestond alsmede resultaten die in 1997 en eerdere jaren werden behaald:

	weging	resultaten			
		1997	1996	1995	1994
Aandelen	36%	46,1%	30,6%	3,2%	-6,6%
Obligaties	54%	6,4%	8,1%	19,2%	-4,2%
Onroerend- goed	6%	22,1%	19,1%	-1,2%	-20,2%
Kas	4%	3,2%	3,7%	4,9%	5,2%
Totaal	100%	19,5%	14,1%	14,4%	-7,0%

VOORUITZICHTEN EN BELEGGINGS BELEID 1998

Voor 1998 zijn de verwachtingen voor obligatiebeleggingen goed te noemen. De inflatie zal bij de huidige vooruitzichten van bescheiden economische groei en prijsdruk in de basisindustrieën laag kunnen blijven en de lange rentes zullen nog wat verder kunnen dalen.

Stabiele tot licht dalende lange rentes vormen een ondersteunende factor voor aandelenmarkten. De koersen op deze markten worden behalve door de rente echter ook beïnvloed door winstvooruitzichten en voor wat betreft dit laatste moet toch worden verwacht dat winstramingen neerwaarts zullen worden bijgesteld. Dit, in combinatie met de in veel westerse markten nog hoge waarderingsniveaus,

beperkt het opwaarts potentieel van beurzen.

De lange- termijn vooruitzichten voor financiële markten blijven echter onverminderd gunstig, dankzij de opgaande, door technologische innovatie gedragen trend in de wereldeconomie en de vooralsnog blijvend lage inflatie.

VERSLAG VAN ABN•AMRO ASSET MANAGEMENT

BELEGGINGSBELEID 1997

Het gunstige economische klimaat in 1997, met per saldo opnieuw enigszins dalende renteniveaus en een zeer goede ontwikkeling van de bedrijfswinsten, resulteerde voor de door ABN•AMRO Asset Management beheerde portefeuille (Anker) van de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen en de Stichting Pensioenfonds Loodswezen in een beleggingsresultaat van 21,37%. Dat is niet alleen in absolute zin een gunstig resultaat, maar ook in relatieve zin omdat in 1997 de portefeuillebenchmark, die op 20,55% bleef steken, werd verslagen. De achterstand van de portefeuille (vanaf het begin gerekend) ten opzichte van de benchmark werd in de loop van 1997 gereduceerd van 0,63% tot 0,08%.

Het grootste deel van de vermogensgroei trad op in het eerste halfjaar onder invloed van een zeer goede performance op de aandelenmarkten. Scherpe correcties op de aandelenmarkten in de maanden augustus en oktober zorgden voor een meer gematigde ontwikkeling in de tweede jaarhelft.

Gedurende geheel 1997 werd, conform onze beleggingsvisie die onveranderd positief was ten aanzien van aandelenbeleggingen, een duidelijk accent gelegd op aandelen. In maart en augustus werd fors winst genomen. Als gevolg van de grote toevoeging

in december, waarvan f 13 miljoen werd belegd in aandelen, werd per saldo slechts voor een kleine f 1,5 miljoen uit de aandelenportefeuille verkocht. Het belang in onroerend goed werd in juli uitgebreid en was in de portefeuille licht hoger dan in de benchmark.

BELEGGINGSRESULTATEN 1997

Het totale vermogen is in 1997 gegroeid met circa f 67 miljoen. Een belangrijk deel van deze groei is het gevolg van toevoegingen, maar daarnaast was toch ook het op aandelen behaalde resultaat verantwoordelijk voor een stijging van f 26 miljoen. De netto inkomsten waren voornamelijk afkomstig uit de vastrentende portefeuille, die overigens in termen van koersontwikkeling nauwelijks een bijdrage leverde aan de vermogensgroei.

In absolute getallen ziet de waardeontwikkeling van het vermogen er als volgt uit:

Vermogen per 31-12-1996	f 158.664.269
Koersontwikkeling vastrentende waarden	12.281
Koersontwikkeling aandelen	25.883.598
Koersontwikkeling onroerend goed	1.657.597
Netto inkomsten	5.311.754
Toevoegingen	32.106.826
Mutatie opgelopen rente	1.703.338
Vermogen per 31-12-1997	f 225.339.663

BENCHMARK

Voor de vastrentende portefeuille wordt als benchmark gebruikt de JP Morgan government bond index Netherlands. Voor de aandelenportefeuille gebruiken wij een samengestelde index die voor

60% bestaat uit de MSCI- Nederland index (inclusief herbelegging van bruto dividend) en voor 40% uit de MSCI- Wereld index (eveneens inclusief herbelegging van bruto dividend). Voor onroerend goed wordt gebruik gemaakt van de MeesPierson total return index. Voor de totale portefeuille bestaat de benchmark voor 55% uit de vastrentende benchmark, voor 40% uit de aandelen- benchmark en voor 5% uit de onroerend goedindex.

PERFORMANCEVERGELIJKING

VASTRENTENDE WAARDEN

De waarde van de vastrentende portefeuille steeg in 1997 van f 74,7 miljoen naar f 114,4 miljoen. Rekening houdend met netto aankopen van f 34,9 miljoen bedroeg de total return van uw portefeuille op de categorie vastrentende waarden in 1997 plus 6,54%, terwijl het indexrendement op de Nederlandse markt voor overheidsobligaties volgens JP Morgan plus 6,68% bedroeg. Dit rendement kwam tot stand in een jaar dat de rente op de kapitaalmarkt per saldo nog enigszins daalde. De rente op 10-jaars overheidspapier daalde in 1997 van 5,7% tot 5,3%. Het korte segment van de yieldcurve werd evenwel tegelijkertijd geconfronteerd met een stijging van de rente.

De achterblijvende performance ten opzichte van de benchmark kan worden verklaard uit het feit dat de rentegevoeligheid in de portefeuille gedurende het gehele jaar iets lager was dan die van de benchmark. Het koersresultaat op de portefeuille bleef achter bij de markt en was zelfs als gevolg van de koersdalingen in met name het korte segment bijna nul. Hierbij speelt overigens ook een rol dat alle boven pari noterende leningen geleidelijk naar een koers van 100 tenderen.

AANDELEN

De waarde van de aandelenportefeuille steeg in 1997, ondanks verkopen van per saldo f 1,5 Miljoen, van f 71,3 Miljoen naar f 95,8 miljoen. Dit was het gevolg van een zeer sterke koersstijging van de aandelenportefeuille, waardoor het totaal rendement uitkwam op 39,25%. Het op aandelen behaalde resultaat bleef achter bij het op de benchmark te behalen resultaat van 42,12%. De oorzaak van deze underperformance, die vooral optrad in het tweede en in het vierde kwartaal, moet vooral worden gezocht in de minder goede selectie binnen de regio's Europa en Amerika. In het vierde kwartaal speelt daarnaast het achteraf gezien ongelukkige moment van de toevoeging van een rol.

ONROEREND GOED

Het aandeel van de beleggingscategorie onroerend goed in de totale portefeuille is gestegen van f 9,1 miljoen naar f 14,3 miljoen, mede dank zij aankopen van f 3,55 miljoen. Het beleggingsresultaat op deze beleggingscategorie kwam in 1997 uit op 18,99%. De portefeuille presteerde aanzienlijk beter dan de benchmark, die op 14,47% bleef steken.

BELEGGINGSBELEID 1998

Voor 1998 blijven de volgende marges voor de asset- mix actueel:

vastrentende waarden	40-65%
aandelen	25-50%
onroerend goed	0-10%
liquiditeiten	0- 5%

Onderstaand volgt een beknopte weergave van onze beleggingsvisie en ons beleid. Een meer diep-

gaande analyse en nadere uitwerking van de macro economische visie naar ons beleggingsbeleid is uitgebreid verwoord in ons algemeen Beleggingsplan 1998.

BELEGGINGSOMGEVING 1998

1) Wij verwachten voor 1998 op mondiaal niveau een continuering van het scenario van een gematigde economische groei met een gematigde inflatie. Daardoor zal er wereldwijd weinig opwaartse druk op de kapitaalmarktrenten zijn. We verwachten dat de winstgroei op mondiaal niveau gemiddeld genomen minder uitbundig zal zijn dan in de afgelopen jaren. Dit vindt niet alleen zijn oorsprong in Azië maar ook in Noord-Amerika (waar de gunstige factoren van de afgelopen jaren geleidelijk hun positieve werking zullen verliezen).

2) Van de naderende EMU en euro zal naar onze verwachting per saldo een positieve invloed uitgaan op het beleggingsklimaat, met name in Europa en in het bijzonder op de Europese aandelenmarkten.

Het verdwijnen van de wisselkoersonzekerheden zal het herstructureringsproces in het bedrijfsleven versnellen, de economische groei bevorderen, bijdragen aan structureel lagere inflatieniveaus en de omvang en liquiditeit van de Europese aandelenmarkt verbeteren. De verwachting is dat de euro straks een sterke valuta zal zijn met uiteindelijk lagere renteniveaus op de euro- kapitaalmarkt. De belangrijkste positieve invloed van de komst van de EMU en de introductie van de euro zal evenwel uitgaan op de Europese aandelenmarkten via de stimulansen op de bedrijfswinsten via de ontwikkelingen in de reële economie.

3) Op korte termijn zal de crisis in Zuidoost- Azië de nodige invloed uitoefenen op ons beleggingsbeleid. Het is niet zozeer te verwachten dat de Aziati-

sche crisis tot een wereldwijde recessie zal leiden. Daarvoor zijn de Europese en Amerikaanse handelsrelaties met de door de valutacrisis getroffen Aziatische landen te gering. Wel zal de crisis een temperend effect hebben op de inflatie en rente in de westerse wereld. De verminderde afzetmogelijkheden zullen de economische groei in de westerse landen nadelig beïnvloeden, met nadelige consequenties voor de winstgevendheid van een aantal ondernemingen. De waarderingen op de aandelenmarkten lijken de volledige impact van de Aziatische crisis nog niet in de prijzen te hebben verwerkt. Daartegenover staan echter weer de voordelen van een temperend effect op de inflatie met positieve uitstraling naar de rente. Bij dit alles zijn de effecten voor Europa gematigder dan voor de VS.

BELANGRIJKSTE BELEIDSIMPLICATIES 1998

1) Asset allocatie: het nog niet verwerkt zijn van de volledige gevolgen van de crisis in het Verre Oosten zal leiden tot een wereldwijd negatiever sentiment en een hoge volatiliteit op de aandelenmarkten. In de asset allocatie zullen we daarom naar een meer neutrale positie streven van zowel zakelijke als vastrentende waarden, waarbij we binnen de vastrentende waarden wel een duidelijke voorkeur hebben voor obligaties boven liquiditeiten.

2) Obligaties: De vooruitzichten voor Europa lijken op korte termijn, mede tegen de achtergrond van de mondiale groei- en inflatieremmende werking van de crisis in de Aziatische regio, nog niet te nopen tot al te grote voorzichtigheid met betrekking tot het duration-beleid. Daarnaast speelt eveneens de nog steeds vrij steile vorm van de yieldcurves in de euro-regio een belangrijke rol. Door deze steile rentestructuur wordt bij een kortere looptijd aanzienlijk ingeleverd op het effectieve rendement. Aan het lagere renterisico zijn in deze situatie duidelijke nadelen verbonden zolang een rentestijging zich nog niet daadwerkelijk manifesteert. Wij gaan dan ook niet veel verder dan een licht onderwogen duration voor Nederlandse en andere Europese obligatieportefeuilles. Tevens handhaven wij tot op zekere hoogte de 'barbell'-structuur van de portefeuilles (oftewel een relatieve onderweging van het middensegment). Bij een stijging van de rente van de kortere looptijden, bijvoorbeeld bij een wat sneller dan verwachte verkrapping van het monetaire beleid, laat over het algemeen juist dit midden-segment van de rentestructuur de zwakste koersresultaten zien.

3) Aandelen (regiobeleid): binnen de aandelenportefeuille geven we de voorkeur aan Europa op grond van de aantrekkelijke economische groei en de relatief beste vooruitzichten voor de ondernemingswinsten. Hierbij is o.a. de introductie van de

EMU (zie beleggingsplan 1998, paragraaf 2.1) een belangrijke structurele pijler. Europa is eveneens het minst gevoelig voor de gevolgen van de Aziatische crisis. Over Noord-Amerika zijn wij neutraal. Aldaar blijven de ondernemingswinsten weliswaar goed, maar de winstgroei zal wel lager uitvallen dan we de laatste jaren gewend waren (BP 1998, paragraaf 2.2). Japan onderwegen we gezien de nog steeds troebele economische vooruitzichten.

De regio Pacific ex Japan onderwegen we, immers de huidige risico's gebieden een voorzichtige houding. Binnen de opkomende markten overwegen we in ons beleid Latijns-Amerika en Oost-Europa ten koste van de opkomende markten in Azië.

4) Aandelen (sectorbeleid): in de context van een wereldwijde aandelenportefeuille zullen met name de sectoren kapitaalgoederen en niet-duurzame consumptiegoederen worden opgenomen. Bij kapitaalgoederen zal met name worden belegd in Amerikaanse automatiseringsbedrijven (sterke vraag naar PC's en telecommunicatieapparatuur).

Kapitaalgoederen is de enige sector die binnen Japan een positieve waardering krijgt (elektronica en industriële componenten).

Bij niet-duurzame consumptie zijn het de bedrijfstakken gezondheidszorg en recreatie waar een zwaar accent op wordt gelegd. De sector financiële diensten heeft per saldo een neutrale positie in de portefeuille vanwege het gemengde beeld in deze bedrijfstakken. Binnen de regio's worden evenwel de Amerikaanse financiële instellingen overwogen (op basis van voortgaande fusies & overnames en kostenreducties) en Japanse onderwogen (op basis van sanering van balansen en het ontbinden van cross-holdings). Bij de sector diensten zal vooral in Europa worden belegd, waarbij dan moet worden gedacht aan de IT-sector, uitzendbureaus en toerisme. De sectoren energie en basisindustrie worden

als geheel duidelijk onderwogen. Energie vooral met het oog op de onzekerheden met betrekking tot dereguleringen (VS en Japan), terwijl de basisindustrie te maken heeft met prijsdruk en overcapaciteit. Slechts de chemie wordt binnen deze laatstgenoemde sector momenteel positief beoordeeld.

5) Onroerend goed: voor de categorie onroerend goed geldt een voorkeur voor Amerika, gevolgd door Europa, terwijl de vooruitzichten voor Japan en het overige Verre Oosten sterk negatief zijn.

Bij dit alles zullen wij blijven opereren binnen de u gegeven uitgangspunten voor het beheer.

- Er zal niet belegd worden in aandelen van defensiebedrijven of van de tabaks- en drankenindustrie.
- Valutaire risico's zullen niet worden afgedekt.
- Er zullen geen derivaten worden gebruikt.
- In de vastrentende portefeuille mag uitsluitend de Duitse Mark worden gebruikt om internationaal te diversifiëren.

ACTUARIELE VERKLARING

31 DECEMBER 1997

24

Per 31 december 1997 dient ter dekking van de aangegane verplichtingen een totale Voorziening Pensioenverplichtingen gepassiveerd te worden van (afgerond) f 325.573.000.

Deze voorziening is als volgt te specificeren:

voorziening herverzekering	f	0
voorziening eigen rekening	f	325.573.000
Totale voorziening	f	325.573.000

De voorziening per 31 december 1997 is bepaald volgens de evenredig-deel-methode.

De belangrijkste grondslagen en methoden van de berekeningen luiden als volgt:

GRONDSLAGEN

Sterfte

De sterftekansen worden ontleend aan de overlevingstafels G. B. M. en G. B. V., waarnemingsperiode 1990-1995, waarbij de in de A. G.- tafels 1990-1995 vermelde afronding wordt gevolgd.

Er wordt in alle gevallen een leeftijdscorrectie toegepast van 1 jaar.

Rente

De rekenrentevoet bedraagt 4% per jaar.

Gehuwdheidsfrequentie

Bij de berekeningen met betrekking tot weduwe-, weduwnaars- en partnerpensioen wordt aangenomen dat gedurende de periode tot 65 jaar steeds 100% van de (gewezen) deelnemers een partner heeft. Vanaf de 65-jarige leeftijd wordt de werkelijke situatie in aanmerking genomen. Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op drie jaar gesteld.

METHODEN VAN:

Berekening Voorziening Pensioenverplichtingen

De netto Voorziening Pensioenverplichtingen is bepaald als de contante waarde van het op basis van evenredigheid aan de achterliggende deelnemersjaren toe te rekenen gedeelte van de te verwachten pensioenuitkeringen.

Hierbij wordt verondersteld dat deze uitkeringen continue zullen geschieden.

De netto Voorziening Pensioenverplichtingen wordt verhoogd met een excasso-opslag van 1/2%.

Voor het niet ingegane wezenpensioen wordt geen voorziening vastgesteld. Dit pensioen wordt op stop-loss basis herverzekerd.

Het functioneel leeftijdspensioen wordt in verband met het bepaalde in het Financieel Besluit loodsen d.d. 18 augustus 1988 op omslagbasis gefinancierd.

Risicoherverzekering

Het pensioenfonds heeft het overlijdensrisico en het beroepsongeschiktheidsrisico in herverzekering gegeven bij Zwitserleven te Amstelveen door middel van een stop-loss dekking.

Tenslotte verklaren wij nog dat:

- naar ons oordeel de voorziening pensioenverplichtingen als geheel op voldoende voorzichtige grondslagen is berekend;
- naar ons oordeel de in het pensioenfonds aanwezige middelen voldoende zijn voor een continue dekking van de minimaal benodigde voorziening als bedoeld in hoofdstuk 3 van de Actuariële principes pensioenfondsen zoals gepubliceerd in februari 1997 door de Verzekeringskamer.

Diemen, 19 Juni 1998

HEIJNIS EN KOELMAN BV
(H.C. Reijnders)

ACCOUNTANTSVERKLARING

25

OPDRACHT

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 1997 van de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen te Rotterdam gecontroleerd.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

WERKZAAMHEDEN

Onze controle is verricht overeenkomstig algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controle-opdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het bestuur van de stichting daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

OORDEEL

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 1997 en van het resultaat over 1997 in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Rotterdam, 16 Juni 1998

COOPERS & LYBRAND N.V.

JAARREKENING 1997

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen Rotterdam
Balans per 31 december 1997

26

	31 december 1997		31 december 1996	
ACTIVA	f	f	f	f
VASTE ACTIVA				
Financiële vaste activa				
aandeel in twee beleggingsrekeningen (w.v. 50 Mln prépensioen)	471.041.792		339.392.652	
beleggingen flexioen	15.925.125		11.194.725	
Leningen aan loodsen	<u>7.145.000</u>		<u>7.390.000</u>	
		494.111.917		357.977.377
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen				
Rek. Crt Zwitserleven	0		81.219	
Diverse vorderingen en overlopende activa	<u>58.976</u>		<u>12.125.430</u>	
		58.976		12.206.649
liquide middelen(&kruisposten)		<u>2.322.435</u>		<u>1.571.481</u>
Totaal activa		<u>496.493.328</u>		<u>371.755.507</u>
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
algemene reserve		32.620.674		22.550.096
reserve toekomstige risico's		<u>71.300.000</u>		<u>33.939.265</u>
		103.920.674		56.489.361
VOORZIENING PENSIOEN-VERPLICHTINGEN				
- Eigen rekening	325.573.000		281.060.000	
- Premiereserve flexioen	15.925.125		11.194.725	
- FLP	50.000.000		12.246.594	
- Overgang recente sterftetafels	0		5.100.000	
- Verhoging gehuwdheidsfrekwentie	<u>0</u>		<u>4.300.000</u>	
		391.498.125		313.901.319
KORTLOPENDE SCHULDEN				
Loonbelasting en premies sociale verzekering	736.333		691.840	
Overlopende passiva	<u>338.196</u>		<u>672.987</u>	
		<u>1.074.529</u>		<u>1.364.827</u>
Totaal passiva		<u>496.493.328</u>		<u>371.755.507</u>

JAARREKENING 1997

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen Rotterdam
Rekening van baten en lasten over 1997

27

	1997	1996
B A T E N		
	<i>f</i>	<i>f</i>
Periodieke premies	15.028.173	14.724.731
Inkomsten ten behoeve van FLP	26.044.063	23.723.636
Pré- pensioenregeling/ FLP (FLBV)	35.000.000	12.246.594
Flexioenpremies (incl. rendement)	4.730.400	4.003.183
Flexioenoverdrachten	54.026	2.634
Waardeoverdrachten pensioenrechten	-	24.022
Resultaat beleggingsrekening(en)	71.370.335	40.139.178
Uitkeringen herverzekering	-	-
Interest	43.329	188.256
Rente leningen loodszen	326.519	419.602
AAW uitkeringen	163.620	153.137
Overdracht schadereserve Zwitserleven	-	556.960
Winsttaandeel Zwitserleven	-	893.021
	<u>152.760.465</u>	<u>97.074.954</u>
L A S T E N		
Toevoeging aan voorzieningpensioenverplichtingen	35.113.000	29.156.000
Toevoeging pré- pensioenregeling/ FLP	37.753.406	12.246.594
Toevoeging aan voorziening flexioenverplichtingen	4.730.400	4.003.183
Voorziening overgang recente sterftetafels	-	5.100.000
Voorziening verhoging gehuwdheidsfrekwentie	-	4.300.000
Overlijdensuitkeringen	22.766	87.616
Premies herverzekering	102.809	101.181
Pensioenuitkeringen FLP	26.044.063	23.723.636
Overige pensioenuitkeringen	1.262.477	1.028.123
Uitvoeringskosten secretariaat	42.861	42.813
Overige kosten	176.073	193.609
Financiële (bank)lasten	75.325	7.376
Belastingvrije geschenken	4.800	-
Rentelast Zwitserleven	1.172	-
Afname herverzekerde pensioenverplichtingen	-	672.000
	<u>105.329.152</u>	<u>80.662.131</u>
Resultaat boekjaar	47.431.313	16.412.823
(Reserve toekomstige risico' s)	37.360.735	5.718.542
(Algemene reserve)	10.070.578	10.694.281

JAARREKENING 1997

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen Rotterdam
Toelichting op de balans en de rekening van baten en lasten 1997

28

ALGEMEEN

De Stichting is opgericht op 27 mei 1988. Het doel van de Stichting is het treffen van pensioenregelingen ten behoeve van registerloodsen en aspirant registerloodsen als bedoeld in artikel 19 van de Loodsenwet. De pensioenverplichting jegens de deelnemers van de pensioenregeling wordt door de Stichting in eigen beheer gehouden. Door de Stichting is het risico van overlijden en het beroepsongeschiktheidsrisico op stop-loss basis in herverzekering gegeven bij Zwitserleven te Amstelveen.

Krachtens het Financieel Besluit loodsen kunnen de functioneel leeftijdspensioenuitkeringen ingehouden worden op de loodsgelden.

HERVERZEKERING

Vanaf 1 januari 1994 heeft het fonds het contract met de herverzekeraar gecontinueerd op basis van 'stop-loss' dekking. Bij deze dekking komt het erop neer dat jaarlijks de risicopremie wordt berekend op basis van volledige herverzekering.

Wanneer in de 5-jarige contractperiode het totaal bedrag aan schade meer bedraagt dan 115% van de bovenbedoelde totale risicopremies, wordt het meerdere door Zwitserleven aan het fonds uitgekeerd.

AANDEEL IN DEPOTREKENINGEN

De RABO-rekening behelst het deel van het BPL in de gezamenlijke beleggingsrekeningen met de Stichting Pensioenfonds Loodswezen/ SPL, de Stodel en de Staber en de ABN•AMRO rekening die met het SPL.

Het aandeel, dat de fondsen hebben in deze depots, is gebaseerd op de waarde van ieders inbreng op de laatste werkdag van iedere maand ten op-

zichte van de totale inbreng. Op basis van deze verhouding worden ook de in een maand gerealiseerde resultaten op de depots verdeeld.

Aandelen, obligaties en leningen op schuldbe-
kentenissen worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum. De overige beleggingen, zoals depots en vorderingen, worden gewaardeerd op nominale waarde.

Ultimo 1997 was de samenstelling van de ongesplitste beleggingsrekening bij de RABO-bank als volgt:

	f	31-12-97
aandelen	140.110.881	36,3%
aandelen in onroerend goedfondsen	21.242.152	5,5%
obligaties NL	202.673.321	52,5%
liquide middelen en overige vorderingen/ schulden	22.139.841	5,7%
	<u>386.166.195</u>	<u>100 %</u>

Het verloop van het depot bij de bank is als volgt:

Stand per 1 januari 1997	f	297.361.258
AF: onttrekking STABER	-/-	340.000
onttrekking STODEL	-/-	1.150.000
BIJ: storting SPL		1.715.000
storting BPL		28.000.000
resultaat beleggingen		60.579.937
Stand per 31 december 1997		<u>386.166.195</u>

Het aandeel van het Beroepspensioenfonds Loodsen hierin bedraagt per 31 december 1997 in totaal f 267.042.244 (oftewel 69,1522%); Het aandeel in het resultaat is f 41.268.838, bestaande uit f 10.092.176 interestbaten en f 31.176.662 waarde-mutatie.

JAARREKENING 1997

Stichting Beroepspensioenfondsen Loodsen • Rijkswaterstaat

Toelichting op de balans en de resultatenrekening van de Stichting

Ultimo 1997 was de samenstelling van de ongesplitste beleggingsrekening bij de ABN•AMRO bank als volgt:

	f	
Aandelen	95.752.950	42,5%
Aandelen in onroerend goed fondsen	14.297.748	6,4%
Obligaties NL	114.380.491	50,7%
Liquide middelen en overige vorderingen/ schulden	908.474	0,4%
Stand per 31 december 1997	225.339.663	100%

Het verloop van dit depot bij de ABN•AMRO bank is als volgt:

	f
Stand per 1 januari 1997	158.664.269
Storting BPL	31.528.637
Storting SPL	578.189
Resultaat beleggingen	34.568.568
Stand per 31 december 1997	225.339.663

Het aandeel van de Stichting Beroepspensioenfondsen Loodsen hierin bedraagt per 31 december 1997 f 203.999.548 (i.c. 90,5298%). Ons aandeel in het resultaat is f 30.770.367, bestaande uit f 6.277.223 interestbaten en f 24.493.144 waardemutatie.

Voor een gedetailleerde specificatie van de depots wordt verwezen naar bladzijde 34 e.v. van dit rapport.

BELEGGINGEN FLEXIOENVERMOGEN

De beleggingen -volgens de persoonlijke 'asset-mix' - van het individuele deel van de pensioenopbouw worden op een aparte totaalrekening van het fonds bijgehouden. In 1997 zijn de totaalbedragen:

	f
Registerloodsen	
- Noord	714.130
- IJmond	1.879.737
- Rijnmond	7.038.941
- Scheldemonen	4.232.260
FLP- gerechtigden	2.060.057
Totaal Flexioenvermogen	15.925.125

Deze beleggingen worden gewaardeerd op de beurswaarde per balansdatum.

LENINGEN AAN LOODSEN

Dit betreft een aantal persoonlijke leningen die verstrekt zijn aan loodsen, die lid zijn van een van de vier maatschappen van registerloodsen.

De specificatie van deze post is als volgt:

		31-12-1997	31-12-1996
		f	f
Loodsen van:			
De loodsenassociatie Noord	14 (14)	350.000	350.000
De loodsenassociatie IJmond	28 (28)	685.000	685.000
De loodsenassociatie Rijnmond	139 (145)	3.320.000	3.440.000
De loodsenassociatie Scheldemonen	115 (120)	2.790.000	2.915.000
Totaal per 31 december			
1997(1996)	296 (307)	7.145.000	7.390.000

De leningen hebben een oorspronkelijke looptijd tot 1 december 1997 en kunnen stilzwijgend voor 60 maanden worden verlengd. Indien de betreffende loods uit de associatie treedt is de lening direct opeisbaar.

De rente is gelijk aan het promesse- disconto plus 2%-punt per 1 januari van elk jaar.

JAARREKENING 1997

Deel van de jaarrekening van de RIAM en ABN-AMRO Bank, waarvan de jaarrekening 1997 is de jaarrekening van de RIAM en ABN-AMRO Bank.

30

DIVERSE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

De specificatie is als volgt:

	31-12-1997	31-12-1996
	f	f
Diverse vorderingen	48.565	12.120.167
Interest	10.411	5.263
	<u>58.976</u>	<u>12.125.430</u>

TABEL EIGEN VERMOGEN

		Algemene reserve	Reserve toekomstige risico's	Totaal
		f	f	f
Stand 1 januari	1997	22.550.096	33.939.265	56.489.361
Resultaat	1997	10.070.578	37.360.735	47.431.313
Stand 31 december	1997	<u>32.620.674</u>	<u>71.300.000</u>	<u>103.920.674</u>

RESERVES

Voorziening toekomstige risico's / Reserve koersverschillen effecten

De reserve koersverschillen was ter dekking van het koersrisico op de, in de depotrekeningen van de RIAM en ABN-AMRO Bank, aanwezige effectenportefeuille. De omvang van deze reserve werd afgestemd op de risico's, die verbonden waren aan de samenstelling van de portefeuille. De (boven) grens was 10% van de waarde van de beleggingen ultimo boekjaar en werd gevormd uit het beschikbare resultaat.

Met ingang van het boekjaar 1997 is deze 'Reserve koersverschillen' vervangen door een 'Voorzie-

ning toekomstige risico's' (nu echter als percentage van de voorziening pensioenverplichtingen). De grootte van deze voorziening wordt bepaald door de wenselijke marges voor het kunnen opvangen van extreme koersdalingen enerzijds (weerstandsvermogen), en voor dekking van toekomstige uitvoeringskosten dan wel pensioenkosten als gevolg van een verdergaande verbetering van levenskansen anderzijds. Deze marges blijken uit de jaarlijks door de actuaire van ons in het kader van de Actuariële Principes Pensioenfondsen uit te voeren toereikendheidstoets.

Deze stelselwijziging heeft in de jaarrekening over 1997 een extra last van f 24.195.821 tot gevolg.

Een en ander houdt echter ook een herschikking van reserve(s) in.

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld als extra waarborg om aan de verplichtingen te kunnen blijven voldoen. Hierbij denken wij ook aan (welvaart) indexaties, arbeidsongeschiktheidsrisico's en begeleiding / vergemakkelijking van (gedeeltelijke) kapitaaldekking van de FLP/ prépensioenperiode.

VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN (PREMIERESERVE)

Deze post geeft de contante waarde weer van de pensioenverplichtingen van het fonds, betrekking hebbende op de verstreken deelnemerstijd per 31-12-1997 (inclusief de vóór 1 september 1988 in ambtelijke dienst opgebouwde deelnemerstijd). De netto Voorziening Pensioenverplichtingen is door de actuaire bepaald als de contante waarde van het op basis van evenredigheid aan de achterliggende deelnemersjaren toe te rekenen gedeelte van de te verwachten pensioenuitkeringen, verhoogd met 1/2% excasso-opslag.

Hierbij wordt verondersteld dat deze uitkeringen continue zullen geschieden.

Bij de berekeningen is nu uitgegaan van de sterftekansen ontleend aan de overlevingstafels G. B. M. en G. B.V. (waarnemingsperiode 1990-1995), terwijl de rekenrentevoet gesteld is op 4% per jaar.

Ten behoeve van gedeeltelijke kapitaaldekking van het 'FLP' is in 1997 een extra bedrag van f 35.000.000 gedoteerd. Dit bedrag is van het Facilitair Bedrijf Loodswezen ontvangen.

Totaal is per 31-12-1997 nu een totaalbedrag voor bovengenoemd doel beschikbaar van f 50 Miljoen, mede omdat uit ons resultaat een bedrag ad f 2.753.406 als opbrengst aan de FLP/ pré-pensioenreserve is toegerekend.

Afgesproken is dat uiterlijk 31 december 2005 een nadere invulling zal plaatsvinden met betrekking tot de toekenning van pensioenrechten ter vervanging van FLP-rechten.

Het functioneel leeftijdspensioen wordt zoals gebruikelijk nog steeds op omslagbasis gefinancierd

Het verloop van de totale voorziening is als volgt:

	stand 31-12-1996	mutatie 1997	stand 31-12-1997
	f	f	f
Totale voorziening basisregeling	281.060.000	44.513.000	325.573.000
Pré-pensioenregeling (kap. dekking FLP)	12.246.594	37.753.406	50.000.000
Totale voorziening flexibele regeling	11.194.725	4.730.400	15.925.125
Totale voorziening Voorziening herverzekering	304.501.319	86.996.806	391.498.125
	0	0	0
Voorziening eigen rekening	304.501.319	86.996.806	391.498.125
Voorziening nieuwste sterftetafels	5.100.000	- 5.100.000	0
Voorziening gehuwdheidsfrekwentie	4.300.000	- 4.300.000	0
Totaal voorzieningen	313.901.319	77.596.806	391.498.125

JAARREKENING 1997

Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen Rotterdam

Toelichting op de balans en de rekening van baten en lasten

32

PERIODIEKE PREMIES

Het hieronder verantwoorde bedrag van f 15.028.173 vertegenwoordigt de van deelnemers ontvangen premies.

De specificatie is als volgt:

	1997	1996
	f	f
Premies registerloodsen	12.192.803	12.191.521
Premies aspiranten	94.000	65.660
Premies van FLP gerechtigden	2.741.370	2.467.550
	<u>15.028.173</u>	<u>14.724.731</u>

OVERDRACHTEN

Dit betreft overdracht van pensioenkapitaal van andere pensioenfondsen (vroegere werkgevers). Deze incidentele waardeoverdrachten vergen een speciaal bestuursbesluit.

Tegenover deze overdracht zijn aan de betreffende deelnemer pensioenaanspraken verleend ter waarde van de ontvangen inkoopsom.

RESULTAAT DEPOTREKENINGEN

ABN • AMRO/RABO

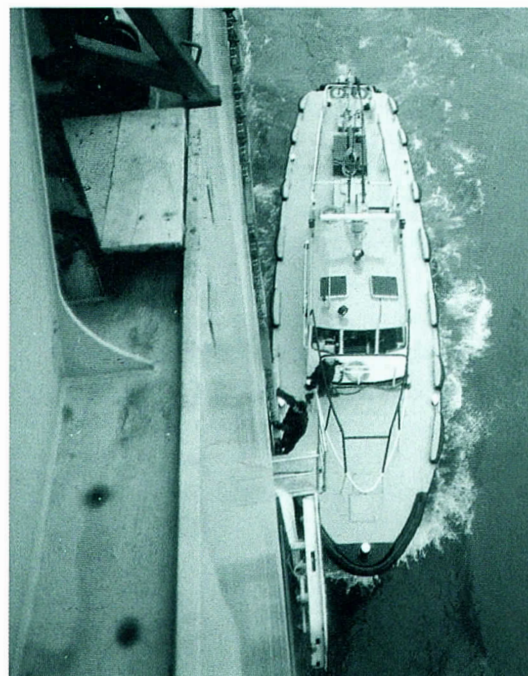
Dit betreft het aandeel in het resultaat van de depotrekeningen ABN • AMRO/RABO. Het resultaat op beleggingen wordt zoveel als mogelijk bepaald op actuele grondslagen. De in verband met de gekozen waarderingssystematiek ontstane koersresultaten maken deel uit van het resultaat.

De samenstelling van het **beleggingsresultaat** van de **ongesplitste** beleggingsrekening(en) is als volgt:

	1997	1996
	f	f
Interest, dividend, etc.	21.830.902	19.945.954
Koersresultaten	73.317.603	34.765.862
	<u>95.148.505</u>	<u>54.711.816</u>

Het resultaat van deze beleggingsrekeningen wordt verdeeld naar verhouding van de ingebrachte vermogens door de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen, de Stichting Pensioenfonds Loodswezen resp. de Stichting Algemeen Beroepsfonds (Staber) en de Stichting Opleiding en Deskundigheidsbevordering Registerloodsen (Stodel).

Op basis van deze verdeelsleutel bedraagt het **aandeel van de Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen** in deze **beleggingsresultaten** f 72.039.205 (A/ 30.770.367+ R/41.268.838), bestaande uit

JAARREKENING 1997

Stichting Beroepspensioenfonds Looislar - Regnerdum

Toelichting op de balans en de rekening van baten en lasten

f 16.369.399 interestbaten en f 55.669.806 koersresultaten. Hierop worden de beheerskosten ad f 668.870 in mindering gebracht, zodat 'netto' f 71.370.335 overblijft.

PREMIES HERVERZEKERING

Dit betreft de premie voor de bij Zwitserleven te Amstelveen op 'stop-loss' basis verzekerde risico's. Hierbij is de grootte van het per deelnemer te herverzekeren kapitaal bij overlijden bepaald op de met een 1/2% verhoogde contante waarde van het in uitzicht gestelde weduwe- respectievelijk weduwnaars- respectievelijk partnerpensioen, verhoogd met een eenmalige uitkering bij overlijden en verminderd met de aanwezige reserve per deelnemer.

Het verzekerde invaliditeitspensioen is gelijk aan het reglementaire invaliditeitspensioen, verhoogd met de door/ voor de deelnemer aan het fonds verschuldigde jaarpremie voor de verdere financiering van de pensioenopbouw en verminderd met de uitkering krachtens de wettelijke regelingen bij algehele arbeidsongeschiktheid.

OVERIGE KOSTEN

	1997	1996
Actuariel adviseur	103.870	97.628
Projectkosten	-	492
Bestuurskosten	22.232	22.154
Drukwerk e.d.	28.972	23.338
Accountant	14.100	11.750
Flexioenpremie beroepsongeschikte loodsen	30.115	24.143
Verzekeringskamer	11.049	9.536
Telefoon	923	-
Diversen(baten/ lasten oude jaren)	-/-35.188	4.568
	176.073	193.609

FUNCTIONEEL LEEFTIJDSPENSIOEN

Het bruto bedrag aan kosten functioneel leefs-
tijdspensioenen is f 28.785.433. Op dit bedrag is
f 2.741.370 aan pensioenpremies van FLP- gerech-
tigden ingehouden.

VERWERKING RESULTAAT BOEKJAAR

Het resultaat van het boekjaar is voor een deel
toegevoegd aan de reserve toekomstige risico's, die
in de plaats is gekomen voor (onder meer) de reser-
ve koersverschillen, en voor het overige deel toege-
voegd aan de algemene reserve.

Een en ander geschiedde nadat een bedrag
f 2.753.406 miljoen. was opgenomen als performan-
ce- toerekening aan het onderdeel pré- pensioen/
FLP.

JAARREKENING 1997

Specificatie gezamenlijke depotrekening RIAM per 31 december 1997

34

	Procenten	Kostprijs <i>f</i>	Beurswaarde <i>f</i>
AANDELEN			
CANADA			
Energie	9.6	163.329	179.316
Grondstoffen en halffabrikaten	10.2	172.913	131.573
Kapitaalgoederen	16.6	281.699	363.621
Consumptiegoederen	7.8	131.947	110.665
Dienstverlening	16.7	283.365	334.711
Financiële instellingen	20.7	352.457	351.143
Multi industrie	10.9	184.904	226.205
Nutsbedrijven	7.7	130.758	181.082
Totaal Canada		1.707.372	1.878.314
VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA			
Energie	9.9	2.575.756	2.905.941
Grondstoffen en halffabrikaten	3.5	913.527	1.010.920
Kapitaalgoederen	19.3	5.009.910	6.489.496
Consumptiegoederen	25.7	6.655.193	8.785.108
Dienstverlening	12.1	3.138.047	4.339.867
Financiële instellingen	19.6	5.073.445	6.458.747
Nutsbedrijven	9.8	2.550.507	3.052.704
Totaal Verenigde Staten van Amerika		25.916.383	33.042.782
DENEMARKEN			
Consumptiegoederen	100.0	99.121	159.490
Totaal Denemarken		99.121	159.490
DUITSLAND			
Grondstoffen en halffabrikaten	14.6	271.361	284.774
Kapitaalgoederen	5.7	105.252	184.408
Consumptiegoederen	23.8	439.765	515.930
Dienstverlening	12.0	221.141	364.798
Financiële instellingen	30.4	561.591	638.553
Nutsbedrijven	13.6	251.296	331.353
Totaal Duitsland		1.849.405	2.319.815

JAARREKENING 1997

Specifische gemeentelijke Rekening (SAR) per 31 december 1997

35

FINLAND

Kapitaalgoederen	100.0	109.811	161.261
Totaal Finland		<u>109.811</u>	<u>161.261</u>

FRANKRIJK

Energie	11.2	184.864	252.301
Grondstoffen en halffabrikaten	18.2	301.771	294.242
Kapitaalgoederen	9.5	157.286	120.458
Consumptiegoederen	25.1	415.865	379.138
Dienstverlening	13.1	217.166	158.656
Financiële instellingen	22.8	377.314	484.072
Totaal Frankrijk		<u>1.654.266</u>	<u>1.688.867</u>

ITALIE

Energie	34.6	209.007	215.132
Financiële instellingen	24.3	146.714	168.787
Nutsbedrijven	41.1	248.247	248.944
Totaal Italië		<u>603.968</u>	<u>632.863</u>

NEDERLAND

Energie	27.9	15.520.031	25.087.020
Grondstoffen en halffabrikaten	5.6	3.098.389	3.848.170
Kapitaalgoederen	3.2	1.785.097	2.868.519
Consumptiegoederen	17.1	9.526.716	14.971.500
Dienstverlening	17.0	9.436.306	11.419.309
Financiële instellingen	22.3	12.396.080	23.285.490
Multi industrie	1.3	735.300	639.000
Nutsbedrijven	5.5	3.052.270	4.060.377
Totaal Nederland		<u>55.550.190</u>	<u>86.179.385</u>

NOORWEGEN

Kapitaalgoederen	100.0	72.550	113.231
Totaal Noorwegen		<u>72.550</u>	<u>113.231</u>

JAARREKENING 1997

Structuurelementen van de jaarrekening RIAI per 31 december 1997

36

SPANJE

Energie	26.0	194.559	198.910
Dienstverlening	29.6	221.657	219.852
Financiële instellingen	20.6	154.259	226.298
Nutsbedrijven	23.7	177.311	202.569
Spanje totaal		747.786	847.628

VERENIGD KONINKRIJK

Energie	3.6	145.398	279.266
Grondstoffen en halffabrikaten	2.5	101.080	75.061
Kapitaalgoederen	3.1	123.375	129.147
Consumptiegoederen	21.6	871.253	1.156.030
Dienstverlening	22.5	909.737	1.049.846
Financiële instellingen	31.7	1.280.021	1.589.990
Multi industrie	8.4	340.627	341.257
Nutsbedrijven	6.6	267.509	327.825
Totaal Verenigd Koninkrijk		4.039.000	4.948.422

ZWEDEN

Kapitaalgoederen	66.5	433.398	506.418
Consumptiegoederen	13.9	90.649	84.336
Financiële instellingen	19.6	127.908	201.529
Totaal Zweden		651.955	792.283

ZWITSERLAND

Grondstoffen en halffabrikaten	23.9	370.518	575.403
Consumptiegoederen	48.9	759.912	988.626
Financiële instellingen	27.2	422.598	530.065
Totaal Zwitserland		1.553.029	2.094.094

HONGKONG

Dienstverlening	100.0	11.483	9.199
Totaal Hong Kong		11.483	9.199

JAARREKENING 1997

Specificatie getaxonomiseerde dienstverlening, A24, per 31 december 1997

JAPAN

Grondstoffen en halffabrikaten	4.1	225.280	137.042
Kapitaalgoederen	25.4	1.414.616	965.186
Consumptiegoederen	37.4	2.077.363	2.321.809
Dienstverlening	13.9	773.915	593.901
Financiële instellingen	12.2	679.202	572.042
Nutsbedrijven	7.0	388.908	416.707
Totaal Japan		<u>5.559.285</u>	<u>5.006.687</u>

MALEISIE

Energie	4.2	37.734	36.873
Grondstoffen en halffabrikaten	13.7	122.306	22.967
Kapitaalgoederen	16.2	144.606	13.499
Consumptiegoederen	14.6	130.300	19.790
Dienstverlening	11.6	103.467	30.467
Financiële instellingen	12.3	109.807	29.425
Multi industrie	12.6	113.017	13.020
Nutsbedrijven	14.9	133.641	70.516
Totaal Maleisië		<u>894.877</u>	<u>236.558</u>
Totaal aandelen		<u>f 101.014.481</u>	<u>f 140.110.881</u>

JAARREKENING 1997

Naamloze vennootschap met beperkte aansprakelijkheid RIAM, per 31 december 1997

38

	Aantallen	Kostprijs f	Beurswaarde f
AANDELEN IN ONROEREND GOED FONDSEN			
Aandelen Rodamco	195,693	9.842.775	11.154.529
Rodamco Retail Nederland	11,697	1.251.159	1.269.164
Uni- Invest	56,600	1.502.730	1.630.080
Vastned Offices/Industrial N.V.	21,500	1.517.107	1.483.500
VIB	37,200	1.990.200	1.908.360
Wereldhave	29,800	3.493.734	3.796.520
Totaal onroerend goed		19.597.705	21.242.152
OBLIGATIES NLG			
	Nominaal	Kostprijs f	Beurswaarde f
OVERHEID			
0 Nederland JA23 15/01/23	25.000.000	5.663.114	5.550.000
5,750 % Nederland 15/01/04	36.580.000	36.866.504	37.842.010
6,000 % Nederland 15/01/06	24.990.000	25.969.038	26.177.025
6,250 % Nederland 15/07/98	11.450.000	11.776.101	11.581.675
7,500 % Nederland 15/01/23	8.254.000	8.907.240	10.003.848
7,500 % Nederland 15/06/99 I	15.425.000	16.584.960	16.126.838
8,250 % Nederland 15/06/02	22.000.000	25.150.400	24.926.000
8,250 % Nederland 15/09/07 I II	37.000.000	44.218.700	44.862.500
9,000 % Nederland 15/01/01 I II	22.850.000	26.434.463	25.603.425
Totaal obligaties		201.570.521	202.673.321
OVERIGE VORDERINGEN EN SCHULDEN			
Te vorderen interest		8.894.810	8.894.810
Te vorderen dividend/dividendbelasting		713.092	713.092
Rekeningcourant RABO/RIAM		14.563.178	14.563.178
		24.171.080	24.171.080
Kruisposten		2.031.239	2.031.239
Totaal overige vorderingen en schulden		22.139.841	22.139.841
Totaal generaal 31-12-1997		344.322.549	386.166.195

JAARREKENING 1997

Specificatie gezamenlijke depotrekening ABN♦AMRO
per 31 december 1997

	Aantallen	Kostprijs f	Beurswaarde f
AANDELEN			
Nederland	628.316	37.269.366	56.566.486
Duitsland	8.700	743.672	908.222
Frankrijk	7.100	2.255.600	2.623.672
Spanje	12.000	381.338	694.782
Verenigd Koninkrijk	162.003	2.930.986	4.355.075
Zwitserland	3.620	2.761.655	3.758.870
Ierland	23.108	386.243	544.450
Europa overig	3.068	600.000	855.281
Totaal Europa		47.328.861	70.306.838
Verenigde Staten	139.900	13.898.931	17.040.678
Canada	17.600	739.070	741.781
Zuid-Amerika	10.754	1.050.000	1.403.405
Totaal Amerika		15.688.001	19.185.863
Verre Oosten	12.802	1.515.222	1.125.253
Japan	164.000	5.698.594	5.134.995
Totaal Azië		7.213.816	6.260.248
Totaal aandelen		70.230.678	95.752.950
AANDELEN IN ONROEREND GOED FONDSSEN			
Europa overig	61.301	4.501.825	4.953.144
Wereld	117.100	7.052.387	9.344.604
Totaal onroerend goed		11.554.212	14.297.748

JAARREKENING 1997

Specificatie gezamenlijke depotrekening ABN • AMRO per 31 december 1997

40

		Nominaal	Kostprijs f	Beurswaarde f
OBLIGATIES NLG				
OVERHEID				
5,750 %	Nederland 1994-04	17.200.000	16.984.484	17.793.400
6,000 %	Nederland 1996-06	4.000.000	4.117.900	4.190.000
7,000 %	Nederland 1993-03	7.300.000	7.868.728	7.970.140
7,500 %	Nederland 1989I-99	16.000.000	17.269.600	16.728.000
7,500 %	Nederland 1989II-99	4.200.000	4.496.040	4.439.400
7,500 %	Nederland 1995-10	4.000.000	4.402.300	4.712.000
7,750 %	Nederland 1995-05	4.000.000	4.618.400	4.600.000
8,250 %	Nederland 1992-07	5.500.000	6.377.250	6.668.750
8,500 %	Nederland 1991-III-01	7.700.000	8.752.000	8.560.090
9,000 %	Nederland 1990I-II-00	6.600.000	7.431.850	7.263.300
7,400 %	B.N.G. 1989MTN-99	3.000.000	3.066.357	3.151.647
8,750 %	B.N.G. 1992MTN-02	5.000.000	5.462.110	5.695.190
5,500 %	ING Bank 1998-08	4.000.000	f 3.974.160	3.972.000
Totaal obligaties Nederland			94.821.179	95.743.917
6,250 %	Duitsland 1994-24	DEM 6.000.000	6.658.318	7.105.149
8,000 %	Denemarken 1994-06	DKK 19.000.000	6.095.822	6.511.002
Obligaties			107.575.319	109.360.031
Opgelopen rente			5.020.424	5.020.424
Totaal			194.380.633	224.431.189
			Kostprijs	Beurswaarde
Overige vorderingen en schulden				
Liquiditeiten			4.864.009	4.864.009
Nog niet afgewikkelde transacties			-3.955.535	-3.955.535
Totaal			908.474	908.474
Totaal generaal 31-12-1997			195.289.107	225.339.663

BIJLAGE 1

Enige begrippen

OVERLEVINGS/STERFTETAFEL

Een sterftetafel geeft aan wat de levens en sterftekansen zijn, afhankelijk van de reeds bereikte leeftijd.

Aan de hand van de sterftetafels kan men de gemiddelde levensduur berekenen. Dit is het aantal jaren dat men statistisch volgens de gegeven tafel nog zal blijven leven. De ontwikkeling van deze gemiddelde levensduur voor 65jarige mannen respectievelijk vrouwen is na de laatste oorlog als volgt geweest:

waarnemingsperiode	gemiddelde levensduur in jaren van een 65jarige	
	man	vrouw
1947-1949	13,9	14,4
1951-1955	14,1	14,9
1956-1960	14,1	15,4
1961-1965	14,0	16,0
1966-1970	13,7	16,4
1971-1975	13,6	16,9
1976-1980	13,8	18,0
1980-1985	14,1	18,5
1985-1990	14,3	18,9
1990-1995	14,6	19,0

Uit dit overzicht blijkt dat de levenskansen voor vrouwen in belangrijke mate zijn verbeterd, terwijl dit voor mannen bijna niet het geval is.

ACTUARIEEL

Aanduiding van berekeningen ten aanzien van pensioen of financiering, waarbij (wiskundige) rekenstechniek, levenskansen, rekenrente, inschattingen van toestroom beroepsgeenoten en dergelijke een rol spelen.

ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve wordt gevormd in gunstige jaren als extra waarborg om aan de verplichtingen te kunnen blijven voldoen. Hierbij valt onder meer ook te denken aan indexaties, aanpassing c.q. extrapolatie van arbeidsongeschiktheidsrisico's.

ASSET LIABILITY MANAGEMENT (ALM)

Asset Liability Management is het aanbrengen en vervolgens bewaken van een optimale samenhang tussen pensioenbeleid, premie- en beleggingsbeleid, waarna de laatste twee zo optimaal mogelijk worden afgestemd op de pensioenverplichtingen.

ASSET-MIX

De vastgestelde "asset-mix" is een procentuele verdeling van het te beleggen vermogen over diverse beleggingscategorieën onder meer aandelen/fondsen, onroerendgoed/fondsen, vastrentende waarden, edele metalen en liquide middelen.

BACKSERVICE

Dit begrip wordt gehanteerd in verschillende betekenissen:

het pensioengedeelte dat betrekking heeft op achterliggende dienstjaren;

de koopsom voor het hierboven omschreven pensioengedeelte, dan wel voor de verhoging van dit pensioen als uitvloeisel van een pensioengrondslagstijging;

de eventuele achterstand in de over achterliggende

jaren gefinancierde pensioenen, respectievelijk de daarvoor benodigde kosten of reserve.

BENCHMARK

Een objectieve maatstaf waaraan de eigen prestaties van de belegger kunnen worden afgemeten. Een bekende maatstaf is bijvoorbeeld het totaalrendement van de gehele Amsterdamse aandelenmarkt, zoals die wordt gemeten middels de CBS-herbeleggingsindex.

COMINGSERVICE

Dit is het pensioengedeelte dat betrekking heeft op toekomstige dienstjaren. Ook worden de daarmee gepaard gaande kosten wel met deze term aangeduid.

COMING- BACKSERVICE

Hieronder verstaat men de kosten die in de toekomst door loonstijgingen c.q. grondslagstijgingen zullen optreden voorzover deze kosten kunnen worden toegerekend aan reeds achterliggende dienstjaren.

CONTANTE WAARDE

De contante waarde van toekomstige pensioenverplichtingen of andere uitkeringen wordt berekend met behulp van de sterftetafel en de rekenrente.

De contante waarde van een verzameling pensioenverplichtingen voor een groep deelnemers is juist

voldoende om aan de verplichtingen te voldoen, indien over het vermogen een interest wordt gekweekt gelijk aan de rekenrente en het sterftepatroon bij de betreffende groep in overeenstemming is met de sterftetafel.

INHAALPREMIE

De inhaalpremie is dat deel van de premie dat betrekking heeft op financiering van backservice.

KAPITAALDEKKINGSTELSEL

Dit is het financieringssysteem waarbij op individuele basis reserves worden gevormd voor de pensioenverplichtingen.

De berekening van de premiereserves vindt plaats op basis van de actuariële grondslagen. Alle levensverzekeringsmaatschappijen en vrijwel alle pensioenfondsen werken op basis van het kapitaaldekkingstelsel.

OMSLAGSTELSEL

Hierbij worden de binnenkomende gelden terstond aangewend voor pensioenuitkeringen. Het belangrijkste voorbeeld van dit stelsel vormt de AOW.

Voor ons fonds wordt ook het FLP zodanig gefinancierd.

PERFORMANCE

Performance is de procentuele waardeverandering van het gemiddeld belegd vermogen.

BIJLAGE 1

Enige begrippen

PREMIERESERVE

De premiereserve is het bedrag dat op de balans van de verzekeringsinstelling of het pensioenfonds wordt opgenomen ter dekking van de reeds gefinancierde pensioengedeelten.

Een andere term hiervoor is wiskundige reserve of voorziening pensioenverplichtingen.

REKENRENTE

De rekenrente is de rentevoet waarmee bij het vaststellen van tarieven en voorziening pensioenverplichtingen rekening wordt gehouden. Hiermee wordt geanticipeerd op het rendement dat naar verwachting op premies en reserves zal worden gemaakt.

REELE RENTE

Onder reële rente wordt verstaan de rente die op de kapitaalmarkt bereikt wordt, verminderd met het inflatiepercentage.

STOP-LOSS

Dit slaat op een verzekeringsvorm waarbij het deel van de schade dat boven een afgesproken maximum uitgaat door de herverzekeraar wordt vergoed.

BIJLAGE 2

Uit de jaarverslagen Bedrijfspensioenfondsen Koopvaardij 1991/1996

44

VERBETERING VAN PENSIOENEN EN AANSPRAKEN

Het bestuur streeft ernaar middels procentuele verhogingen de gevolgen van geldontwaarding op te vangen. Aan het einde van het boekjaar wordt aan de hand van de dan bekende financiële positie van het fonds bepaald of en met welke omvang de rechten van gepensioneerden en gewezen deelnemers kunnen worden verhoogd. Elke verhoging wordt toegepast op het pensioenbedrag met inbegrip van vorige verhogingen. In de jaren 1962 tot en met 1974 bedroeg de gemiddelde verhoging voor de gepensioneerde en voor de gewezen deelnemers 4,2% per jaar.

Over de periode 1975 tot en met 1982 bedroeg de gemiddelde verhoging voor de gepensioneerde deelnemers 6,4%, terwijl de gemiddelde verhoging van de gewezen deelnemers 3% bedroeg.

Eind 1991 werd besloten de opgebouwde rechten van zowel de gepensioneerde als de gewezen deelnemers per 1 januari 1992 te verhogen met 3,8%.

In 1993 werd dit gedaan met 1,8%, in 1994 met 2,3%, in 1995 met 1,1% en in 1996 met 1,25%.

Inlichtingen over opgebouwde rechten bij het BPFK kunt U verkrijgen bij het PVF Nederland N.V. op adres: Postbus 9251, 1006 AG Amsterdam. tel.: (020) 6074444 (bezoekadres is: Staalmeesterlaan 410, Amsterdam).

Hiernaast volgt een overzicht van de verhogingen, die sinds 1970 zijn toegekend.

	% verhoging van de verworven aanspraken	
	gepensioneerden	gewezen deelnemers
1970	5	5
1971	5	5
1972	5	5
1973	5	5
1974	5	5
1975	8	3
1976	8	3,5
1977	8	3,5
1978	7	3
1979	6	3
1980	5	3
1981	5*	3
1982	4	2,3
1983	5	3
1985	1	1
1986	2,5	1
1987	0	0
1988	0**	0**
1989	0	0
1990	1,5***	2
1991	5***	5
1992	3,8	3,8
1993	1,8	1,8
1994	2,3	2,3
1995	1,1	1,1
1996	1,25	1,25
1997	2,5	3,0
		(in 1997 toegekend; ingang 1.1.98)

* Per 1 januari 1981 gold voor de gepensioneerden geen uniforme procentuele verhoging.

Vermeld is het percentage waarmee de ingegane levenslange pensioenen op die datum verhoogd werden.

** Uitsluitend aanspraken, verworven vóór 1981, werden op 1 januari en op 1 juli 1988 verhoogd met 1% respectievelijk 3%.

*** Tevens werd het jaarlijkse pensioen van de pensioentrekkenden met f 200 verhoogd

**** Tevens werd het jaarlijkse pensioen van pensioentrekkenden geboren voor 1 januari 1914 met f 1.200 verhoogd.

BIJLAGE 3

45

FREKWENTIEVERDELING DEELNEMERS JANUARI 1998

BIJLAGE 4

Asset-mix/risicorendementsprofielen (95% waarschijnlijkheidsinterval)

46

NIEUWE KEUZE EN TUSSENTIJDSE AANPASSING VAN DE ASSET-MIX VAN HET FLEXIOEN.

Op dit moment is het mogelijk om éénmaal per jaar (vóór 1 oktober) uw keuze voor de asset-mix van het Flexioen te veranderen voor het komende jaar.

Hierbij heeft u nu de keuze uit vijf opties, te weten A, B, C, D en O, waarvan u de bijbehorende asset-mix/risicorendementsprofielen in bijlage 4 van dit jaarverslag kunt terugvinden.

Bij de introductie van de Flexioenregeling heeft het bestuur overwogen om deze keuze meerdere malen per jaar door u te kunnen laten maken. Gezien de uitvoerige administratie die dit toen met zich mee zou brengen is toen besloten, om deze keuze 1 maal per jaar kenbaar te kunnen maken aan het BPL.

Nu in onze beleggingswereld de behoefte aan flexibiliteit ten aanzien van switchen van beleggingen en het tijdstip waarop steeds verder toeneemt, hebben diverse institutionele beleggers hiervoor hun programmatuur aangepast. In overleg met onze vermogensbeheerder bij ROBECO, kunnen wij u daarom nu de volgende optie aanbieden.

U kunt vanaf 1 januari 1999, uw asset-mix wijzigen op het moment dat u daar behoefte aan heeft. Dit doet u door rechtstreeks via de telefonische transactielijn van de ROBECO-groep (telefoon: 0800 8010) uw wensen kenbaar te maken. Dus niet meer door tussenkomst van het BPL.

U kunt dan opgeven in welke asset-mix u de nieuwe stortingen vanaf dat moment wil gaan beleggen. U gelieve hierbij tevens aan te geven of ook het opgebouwde kapitaal in de bestaande asset-mix omgezet dient te worden naar de nieuwe asset-mix van uw keuze.

Hierbij dient u wel rekening te houden met 0,5% kosten over het gedeelte van uw opgebouwde vermogen dat omgezet wordt, met uitzondering van opnamen van de Roparco-rekening, welke kosten ten laste van uw flexioenregeling gebracht zullen worden. U kunt dus gewoon de oude asset-mix in standhouden en het nieuw te storten kapitaal laten beleggen volgens de nieuwe asset-mix. U maakt dus altijd duidelijk een keuze voor één asset-mixvorm.

De huidige wettelijke regelingen maken het op dit moment nog niet mogelijk om hogere bedragen dan de nu geldende maandelijkse (verplichte) bijdrage in te leggen. Zodra hiertoe de mogelijkheid bestaat zal het bestuur u hierover nader berichten.

Vanaf 1 januari aanstaande zal er bovendien een nieuwe keuze worden toegevoegd aan de bestaande asset-mixvormen. Het betreft hier de keuze voor "RG Holland Tactimix 50%" (HTM50). Dit is een beleggingsvariant met maximaal 50% aandelen en de rest in obligaties en desposito's voor een uitstekend rendement bij een gematigd risico. Voornamelijk bestemd voor beleggingen op de middellange tot langere termijn.

Het verschil van deze RG Holland Tactimix met de overige asset-mix keuzen is, dat dit fonds niet uitsluitend belegt in de categorie aandelen, obligaties of sparen.

RG Holland Tactimix vergelijkt de aantrekkelijkheid van de deelmarkten onderling en bepaalt elke maand de beleggingsmix die de beste vooruitzichten biedt in termen van verwacht rendement en risico. Op deze wijze kunt u, zonder dat u er enig omkijken naar heeft, profiteren van hoge rendementen van een actief beheerde portefeuille.

Nu wordt met Tactimix nog in Nederlandse fondsen belegd maar met de komst van de Euro zal dit accent langzamerhand verschuiven naar die Europese fondsen, waarvan de landen deelnemen aan de Euro.

Het bestuur heeft in overleg met de actuaris tot bovenstaande besloten, om u zelf actiever en flexibeler te kunnen betrekken bij het beheer van uw flexiovermogen zonder noemenswaardig verhoogd risico.

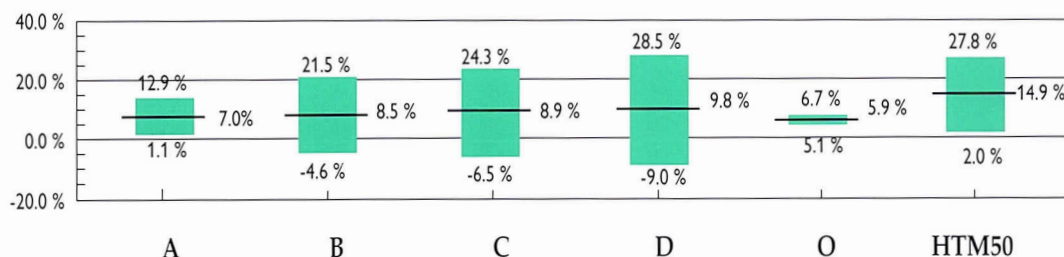
Schematische weergave nieuwe assetmix en mogelijkheden vanaf 1 januari 1999

	O	A	B	C	D	HTM50
Vanaf datum opgave beleggen in nieuwe mixkeuze	Zk	Zk	Zk	Zk	Zk	Zk
Vanaf datum opgave beleggen in nieuwe mixkeuze en opgebouwd vermogen ook omzetten naar nieuwe mixkeuze	Zk	Mk	Mk	Mk	Mk	Mk

Zk zonder bijkomende kosten

Mk met bijkomende kosten van 0,5% van het om te zetten tot dan opgebouwde vermogen

31/05/88 T/M 31/05/98

Robeco		10 %	20 %	35 %		
Rolinco		5 %	10 %	15 %		
Rorento	50 %	80 %	60 %	40 %		
Rodamco		5 %	10 %	10 %		
Roparco	50 %				100 %	
Tactimix 50						100%

BIJLAGE 5

Kerncijfers deelnemers over periode 1988 - 1997

48

Jaar	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Toeslagen **	0%	1%	2,1%	3,1%	3,3%	3,1%	1,3%	2,2%	3,1%	3,9%
Premie per jaar										
AKTIEVEN										
- basisregeling	16.800	16.968	17.328	18.240	18.840	19.440	19.680	20.160	20.400	20.880
- pensioenspaarregeling	-	-	-	-	-	5.040	5.100	5.160	5.220	5.220
FLP-GERECHTIGDEN	8.400	8.484	8.664	9.120	9.420	9.720	9.840	10.080	10.200	10.440
ASPIRANTEN	5.004	5.004	5.100	5.280	5.460	5.682	5.700	5.820	5.880	6.000
Premie totaal per jaar										
(Bedragen x f 1.000,-)										
AKTIEVEN	4.139	12.286	12.471	13.090	13.065	13.013	12.721	12.412	12.191	12.193
FLP-GERECHTIGDEN	34	307	611	882	1.133	1.454	1.765	2.180	2.468	2.741
ASPIRANTEN	35	192	141	0	43	50	42	70	66	94
Totaal	4.208	12.785	13.223	13.972	14.124	14.517	14.528	14.662	14.725	15.028
Maximaal te bereiken ***										
AKTIEVEN										
- Ouderdomspensioen *	49.874	50.400	51.458	53.053	54.804	56.503	57.237	58.496	59.140	61.469
- Weduwepensioen	34.912	35.280	36.021	37.137	38.363	39.552	40.066	40.947	41.398	43.028
- Invaliditeitspensioen	83.124	84.000	85.763	88.421	91.340	94.172	95.396	97.494	98.567	102.449
ASPIRANTEN										
- Weduwepensioen	12.177	12.177	12.224	12.598	13.079	13.686	13.997	14.308	14.463	14.619
- Invaliditeitspensioen	2.537	2.537	2.547	2.625	2.725	2.851	2.916	2.981	3.013	3.046

* Exclusief AOW

** Per 01-01-1996 een toeslag van 1,1% en per 31-12-1996 een extra toeslag van 2%

Per 01-01-1997 een toeslag van 1,9% en per 31-12-1997 een extra toeslag van 2%

*** Vermeld zijn de bedragen per 1 januari.

BIJLAGE 6

Extra ouderdoms - en bijbehorend weduwepensioen in verband met
reglementaire extra stortingen
In 1998 (artikel 17 pensioenreglement).

Als gevolg van de extra inkoop mag het totale pensioen verhoogd worden tot ten hoogste f 64.015 per jaar, behorend bij een totale deelnemerstijd van 30 jaar.

Te verkrijgen extra ouderdoms-Annex 70% weduwepensioen

Leeftijd	Maximale vrij- willige storting in 1998	Bij f1.000,- storting	Bij maximale storting	Benodigde storting voor f178,- extra pensioen, ofwel 1 deelnemingsmaand extra
31	7.104	248,05	1.762	718
32	7.104	239,17	1.699	744
33	7.104	230,60	1.638	772
34	7.104	222,34	1.580	801
35	14.208	214,37	3.046	830
36	14.208	206,69	2.937	861
37	14.208	199,29	2.832	893
38	14.208	192,17	2.730	926
39	14.208	185,29	2.633	961
40	14.208	178,67	2.539	996
41	14.208	172,29	2.448	1.033
42	14.208	166,14	2.361	1.071
43	14.208	160,22	2.276	1.111
44	14.208	154,51	2.195	1.152
45	14.208	149,01	2.117	1.195
46	14.208	143,71	2.042	1.239
47	14.208	138,59	1.969	1.284
48	14.208	133,66	1.899	1.332
49	14.208	128,91	1.832	1.381
50	21.312	124,31	2.649	1.432
51	21.312	119,88	2.555	1.485
52	21.312	115,60	2.464	1.540
53	21.312	111,45	2.375	1.597
54	21.312	107,45	2.290	1.657
55	21.312	103,56	2.207	1.719
56	21.312	99,80	2.127	1.784
57	21.312	96,14	2.049	1.851
58	21.312	92,59	1.973	1.922
59	21.312	89,13	1.900	1.997
60	21.312	85,75	1.828	2.076
61	21.312	82,44	1.757	2.159
62	21.312	79,20	1.688	2.247
63	21.312	76,02	1.620	2.341
64	21.312	72,88	1.553	2.442

BIJLAGE 7

Voorbeelden van pensioenuitkeringen
in ronde bedragen uit de loodslenregeling 1998

50

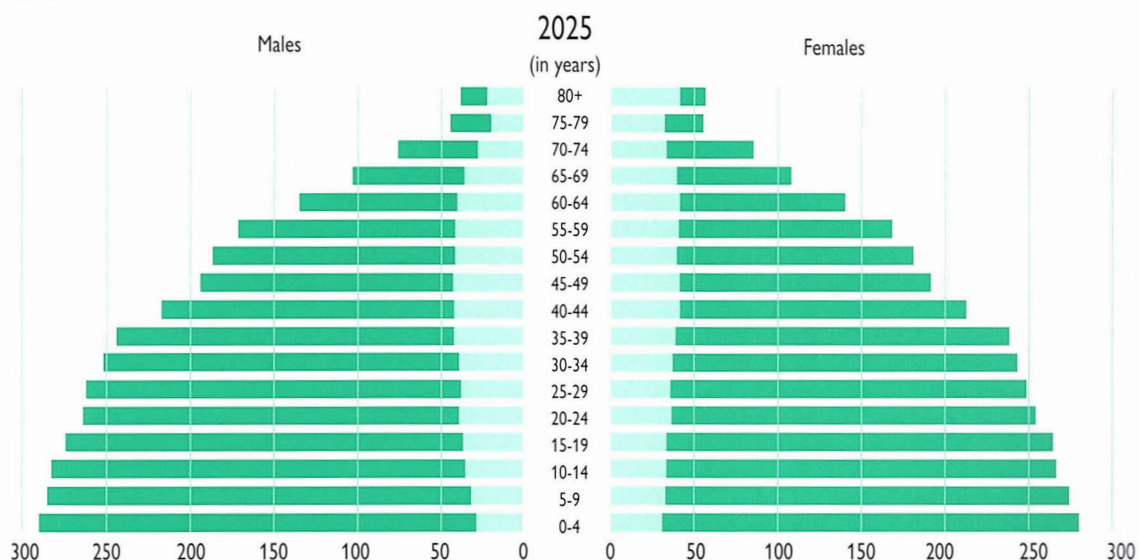
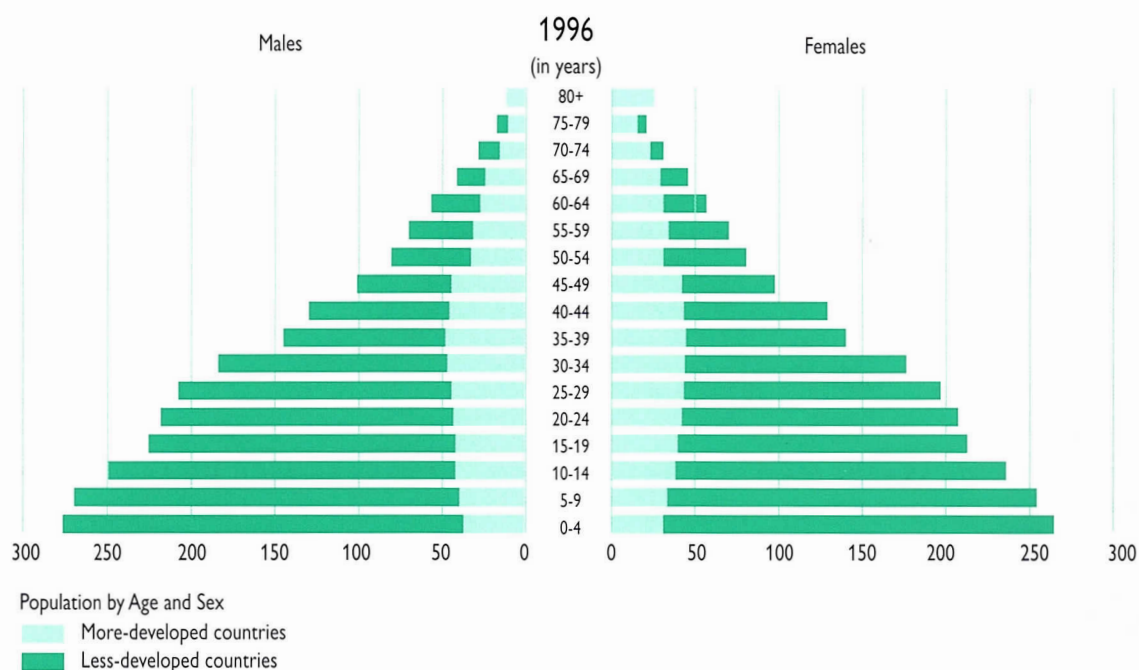
		f	bruto	f	netto *)
INVALIDITEITSPENSIOEN					
Reglementaire uitkering (max. 75% van PGS, inclusief AAW)	106.692				
overhevelingstoelag (1998)	4.030				
Totale uitkering					
- ongehuwd (of tweeverdiener, Lb groep 2)			110.722		66.700
- gehuwd (kostwinner, Lb groep 3)			110.722		70.800
INGEGAAN OUDERDOMSPENSIOEN					
Totale uitkering (gezinsinkomen) (bij max. loodslenpensioen en AOW)					
ongehuwd (of tweeverdiener, Lb groep 2)			84.733		61.400
gehuwd (beiden > 65 jaar, Lb groep 2)			92.481		71.800
NABESTAANDENPENSIOENEN					
(bij max. loodslenpensioen, exclusief ANW- uitkering)					
Weduwe					
< 65 jaar, geen kinderen (Lb groep 2)			73.412		47.800
< 65 jaar, met kinderen (Lb groep 4)			73.412		51.100
Wezenpensioen per kind			8.962		8.962
INGEGAAN WEDUWEPENSIOEN NA 65 JAAR					
> 65 jaar, geen kinderen, inclusief AOW			65.529		51.800
FUNCTIONEEL LEEFTIJDSPENSIOEN (FLP) 1998					
(inclusief pensioenpremie)					
FLP 55-60 jaar	Lb groep 2		118.068 **		64.700
	Lb groep 3		118.068		68.800
FLP 60-65 jaar	Lb groep 2		105.077 ***		58.200
	Lb groep 3		105.077		62.300
*) Sterk afhankelijk van individuele fiscale omstandigheden.					
Totaal (geïndexeerd)		118.068	105.077		
pensioenpremie		10.656	10.656		
pensioen		<u>107.412</u>	<u>94.421</u>		

BIJLAGE 7

Grafieken en tabellen

THE CHANGING GLOBAL AGE STRUCTURE

51

BIJLAGE 8

Enige tabellen

52

HOE IS DE BEVOLKING NAAR LEEFTIJD VERDEELD?

Bevolking naar leeftijd	1992	1993	1994	2000	2010
0-19 jaar	24.9%	24.6%	24.5%	24.5%	24.2%
20-39 jaar	33.0%	32.9%	32.7%	30.1%	25.2%
40-64 jaar	29.1%	29.5%	29.8%	31.7%	35.8%
65-79 jaar	10.0%	10.0%	10.1%	10.3%	11.1%
80 jaar of ouder	2.9%	3.0%	3.0%	3.1%	3.6%

WAT IS DE GEMIDDELDE LEVENSV ERWACHTING VAN EEN 0-JARIGE?

Levensverwachting bij de geboorte	1991	1992	1993	2000	2010
jongens	74.1	74.3	74.0	75.4	76.0
meisjes	80.2	80.3	80.0	81.0	81.5

HOEVEEL IS DE LEVENSV ERWACHTING SINDS 1885 TOEGENOMEN?

Levensverwachting sinds 1885

Waarnemings periode	bereikte leeftijd	gemiddelde 'eindleeftijd'	
		mannen	vrouwen
1890-1899	0	46	49
	30	66	67
	60	74	75
	65	76	77
	70	79	79
1900-1909	0	51	53
	30	68	69
	60	75	76
	65	77	77
	70	79	79
1951-1955	0	71	74
	30	74	76
	60	78	79
	65	79	80
	70	81	82
1985-1990	0	74	81
	30	75	81
	60	78	83
	65	79	84
	70	81	85

HOE VERHOUDEN ZICH DE AANTALLEN WEDUWEN/WEDUWNAARS?

Achtergebleven partners bij huwelijksontbinding door sterfte

	1991	1992	1993	2000	2010
<19 jaar					
mannen	56	61	66	39	31
vrouwen	234	267	233	130	102
30-39 jaar					
mannen	365	384	404	305	237
vrouwen	883	864	875	767	567
40-49 jaar					
mannen	1.010	1.009	1.075	908	886
vrouwen	2.302	2.365	2.400	2.052	1.918
50-64 jaar					
mannen	3.325	3.308	3.441	3.568	4.205
vrouwen	10.391	10.180	10.528	10.212	11.606
65-84 jaar					
mannen	9.754	9.743	9.925	9.884	10.965
vrouwen	25.062	25.047	26.617	26.979	29.870
85 jaar of ouder					
mannen	2.014	1.984	2.139	2.335	3.013
vrouwen	2.234	2.204	2.429	2.681	3.570

Bron: Centraal Bureau voor de statistiek: Statistisch Jaarboek 1995

